O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI
INV №

Куч—адолатда

Адолат

Ўзбекистон «Адолат» СДПнинг ижтимоий-сиёсий, ҳуқуқий газетаси

1995 йил 22 февралдан чиқа бошлаган ☼ 2000 йил, 3 март, № 8 (243) ☼ Жума кунлари чиқади ☼ Сотувда эркин нархда

ОҚСАРОЙДА ҚАБУЛ

2 март куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Оқсарой қароргоҳида Марказий Осиё халқлари маданияти ассамблеяси президенти, таниқли ёзувчи Чингиз Айтматовни қабул қилди.

Қабул чоғида минтақа халқлари ўртасидаги дўстлик ҳамда маданий алоқаларни янада ривожлантириш, асрлар давомида шаклланиб келган яқин қўшничилик, биродарлик анъаналарини асраб-авайлаш, минтақа тинчлиги ва осойишталигини сақлашда маданият ва санъат арбобларининг ўрни ҳақида сўз борди.

(ЎзА).

Партия ахбороти

МУҲИМ ИШЛАР ЙЎЛИДА

Тошкентда Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партияси Сиёсий Кенгашининг II пленуми бўлиб ўтди. Унинг қатнашчилари «Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг иккинчи чақириқ Олий Мажлиснинг биринчи сессиясидаги маърузасидан келиб чиққан ҳолда Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партиясининг навбатдаги вазифалари тўғрисида»ги масалани кўриб чиқдилар. Бу ҳақда Ўзбекистон Адолат СДП Сиёсий Кенгашининг биринчи котиби Турғунпўлат Даминов маъруза қилди.

Шуни алоҳида эътироф этиш кераки, Сиёсий Кенгашнинг II пленуми партиянинг таъсис этилганига роппа-роса 5 йил тўлган санада, партиямизнинг жамиятдаги ўрни мустаҳкамланган, Ватанимиз ва хорижда нуфузи ошиб бораётган бир пайтда бўлиб ўтди. Пленум Ўзбекистон Республикаси Президенти И.А.Каримовнинг иккинчи чақириқ Олий Мажлис биринчи сессиясидаги давлат ва жамият қурилишининг бош мақсад ва вазифаларини белгилаб берган «Озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт-пировард мақсадимиз» маърузасининг асосий ҳолатларини муҳокама қилиб, сиёсий ҳаётнинг барча соҳаларини эркинлаштириш, кўппартиявийлик муҳитини қарор топтириш, жамиятда фикрлар хилма-хиллигини ва қарашлар ранг-баранглигини, уларни эркин ифода этиш шароитини таъминлаш, одамлар онгида демократик қадриятларни янада мустаҳкамлаш ва ривожлантириш, миллий қадриятларни тиклаш, миллий ғоя ва мафкурани шакллантириш масалаларини ҳал этиш нафақат давлат тузилмаларини балки, Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партиясининг ҳам асосий вазифасидир», деб эътироф этди.

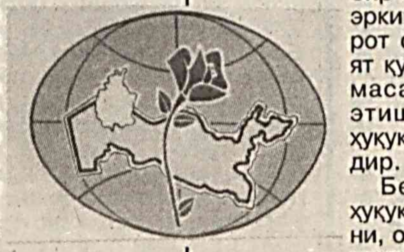

– Сессияда юртбошимиз Ислом Каримов яқин келажакдаги фаолиятимизнинг бош мақсади ва мазмунини белгиловчи ёрқин маъруза билан сўзга чиқди, – деди партия Сиёсий Кенгашининг биринчи котиби Турғунпўлат Даминов. – Унда белгилаб берилганидек, «Бизнинг бош стратегик мақсадимиз қатъий ва ўзгармас бўлиб, бозор иқтисодиётига асосланган эркин демократик давлат барпо этиш, фуқаролик жамиятининг мустаҳкам пойдеворини шакллантиришдан иборат. Бу – лўнда қилиб айтганда, ривожланган давлатларнинг тажриба ва тараққиёт моделларидан кўр-кўрона нусха кўчирмаган ҳолда ўзимизга хос юксак ҳаёт даражаси ва сифатига эришишдир. Юртбошимиз ушбу мақсадларни рўёбга чиқариш юзасидан қуйидаги асосий вазифаларни белгилаб берди:

Биринчидан, мамлакатимиз сиёсий ҳаётининг барча соҳаларини, давлат ва жамият қурилишини эркинлаштириш.

Бу жараёнда, аввало, фуқароларнинг сиёсий, иқтисодий фаоллигини кучайтириш ва инсоннинг ўз қобилиятини тўла рўёбга чиқариши учун тегишли шарт-шароит яратиш лозим. Бунда одамларнинг ўз ҳоҳиш-иродасини эркин ифода этиш, ўз манфаатларини рўёбга чиқариш ва ҳимоя қилиш ҳуқуқини ривожлантириш ва амалда намоён этиш алоҳида аҳамият касб этади.

Иккинчидан, шунга эришиш кераки, мамлакатимиз сиёсий ҳаётида ҳақиқий маънодаги кўппартиявийлик муҳити қарор топиши даркор. Ҳар бир партия муайян ижтимоий қатламга таянган ҳолда, ана шу тоифа манфаатларининг ҳимоячиси сифатида ўзининг аниқ ва равшан ҳаракат дастурига эга бўлиши керак. Унда ҳар қайси партиянинг мақсад ва вазифалари, жамият тараққиёти борасидаги муқобил таклифлари ўз ифодасини топиши лозим.

Учинчидан, одамларнинг сиёсий онги, сиёсий маданияти, сиёсий фаоллиги юксалиб борган сари, давлат вазифаларини нодавлат тузилмалари ва фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларига босқичма-босқич ўтказиб бориш зарур. Бу борада ўзини ўзи бошқарадиган идораларнинг, маҳаллаларнинг нуфузини ва мавқеини ошириш, уларга кўпроқ ҳуқуқлар бериш катта аҳамият касб этади.

Фуқаролик жамиятининг мустаҳкам асосларини барпо этиш йўлидаги ишларимизнинг мазмун-моҳиятини ҳам айнан мана шу масала ташкил этади.

Тўртинчидан, жамиятда фикрлар хилма-хиллиги ва қарашлар ранг-баранглиги, уларни эркин ифода этиш шароитини таъминлаш. Бунда оммавий ахборот воситалари жамиятимизда ҳақиқий «тўртинчи ҳокимият»га айланиши, фуқароларнинг сиёсий ҳуқуқ ва эркинликларини рўёбга чиқаришда энг таъсирчан омил бўлиши керак. Бу, энг аввало, ҳар бир фуқаронинг ўз фикрини эркин ифода қилиш, ахборот олиш, давлат ва жамият қурилишининг ўта муҳим масалаларини муҳокама этишда фаол қатнашиш ҳуқуқини таъминлаш демакдир.

Бешинчидан, инсон ҳуқуқлари ва эркинликларини, одамларимиз онгида демократик қадриятларни янада мустаҳкамлаш ва ривожлантириш.

Ўз ҳақ-ҳуқуқини танийдиган, ўз кучи ва қобилиятига таяниб яшайдиган, атрофида рўй бераётган воқеа-ҳодисаларга мустақил муносабатда бўладиган, шу билан бирга, ўз шахсий манфаатларини мамлакат ва халқ манфаатлари билан уйғун ҳолда кўрадиган эркин шахсни шакллантириш учун барча шарт-шароитларни яратиш даркор. Унда қўйилган вазифаларни бажариш юзасидан Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партияси нималарни амалга ошириши керак?

Биринчи навбатда биз маърузада қўйилган вазифалар мазмуни ва моҳиятини ҳар томонлама чуқур ўрганиб, партиядошларимиз, фуқаролар орасида тарғибот-ташвиқот ишларини кенг қўйишимиз керак. Шу билан бирга жойлардаги бошланғич партия ташкилотларининг фаоллигини оширишимиз, партия аъзолари ва фуқаролар сиёсий онги ва маданиятини юксалтириш борасида бир қатор тадбирларни бажаришимиз зарур. Қолаверса, партия ташкилотларида юртбошимиз маърузаларини, мазмун ва моҳиятини тушунтириш бўйича семинарлар, учрашувлар, давра суҳбатлари, хуллас, керак бўлган барча тадбирларни уюштиришимиз керак.

Музокаралар чоғида сўзга чиқан партия Сиёсий Кенгашининг котиблари Тўхтамурод Тошев, Мўътабар Содиқова, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби, партия Сиёсий Кенгаши аъзоси Санъат Азизова, Фарғона вилояти партия Кенгашининг иккинчи котиби Наримон Шодиев, Янгийўл тумани партия Кенгашининг биринчи котиби Аваз Қосимов, Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партияси Сиёсий Кенгашининг иккинчи котиби Абдували Ғуломмаҳмудов ва бошқалар маърузани қизғин қўллаб-қувватлаб, партия ташкилотларининг олдида турган муҳим вазифаларга йиғилганларнинг эътиборини қаратдилар.

Партия Сиёсий Кенгашининг иккинчи пленумида кўрилган масалалар юзасидан тегишли қарор қабул қилинди.

— Баҳор байрамингиз муборак бўлсин!

МУБОРАК САФАР АРАФАСИДА

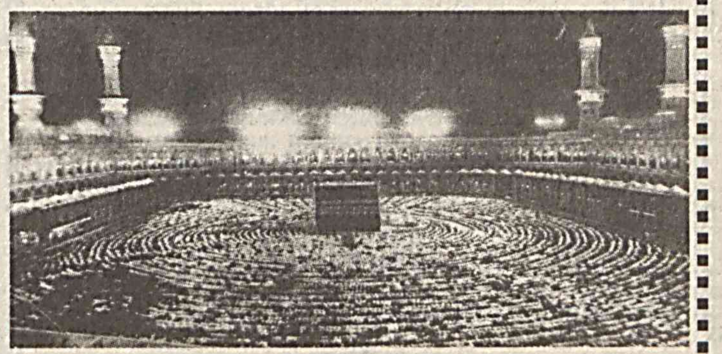

Ҳаж амалини бажо келтиришга чоғланган 2 миллионлик қурбаи замин мусулмонлари орасида 3800 нафари юртдошларимиз эканлиги кишини қувонтиради, деди «Туркистон-пресс» мухбирига Тошкент шаҳар Ҳаж комиссияси раиси, шаҳар «Маҳалла» жамғармаси раҳбари Аъзамжон Ғадойбоев. Бу тадбир ўзига яраша тайёргарлик, амалларни тўла-тўкис бажаришда махсус малакани талаб этгани туфайли Тошкент шаҳар ҳокимлиги, шаҳар Ҳаж комиссияси ташаббуси билан учрашув ўтказилди. Унда 2000 йилда муборак Ҳаж сафарига борувчи пойтахтлик бўлажак ҳожилардан 600 нафари, Тошкент вилоятидан 250 нафари иштирок этишди.

— Ҳаж амалларини китоблардан ўқиб ўрганса ҳам булаверади, лекин минг эшитгандан кўра бир кўрган афзал, деган нақлга амал қилиб, ушбу учрашувни уюштиришга қарор қилдик, — сўзида давом этди Аъзамжон Ғадойбоев. — Бўлажак ҳожиларимизга Ҳаж сафарининг асосий арконлари, Саудия Арабистони Подшоҳлиги ҳукумати томонидан қўйилаётган мажбуриятлар ҳақида республика Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Дин ишлари бўйича қўмита раиси ўринбосари Шоазим Миноваров атрофлича ахборот берди. Бўлажак ҳожиларимизни қизиқтирган саволлар асосида суҳбатлар ўтказилди. Ўйлайманки, бу учрашувимиз бўлажак сафарга чоғланган юртдошларимиз учун фойдадан холи бўлмайди.

Бундан ташқари, муборак сафарни рисоладагидек амалга оширишга келишилгани учун йиғилганларга махсус китоб-қўлланмалар топширилди ҳамда Саудия Арабистонида тайёрланган фильм намойиш этилди.

МЕРОСЛАРНИНГ ОЛТИНИ — ВАТАН

Ўтган йили Парижда, ЮНЕСКОнинг Бош қароргоҳида «Олтин мерос» жамғармасининг тақдимоти ўтказилганди. Дунё ҳамжамияти вакиллари Ўзбекистонда мерос билан шуғулланувчи алоҳида жамғарма борлиги таҳсинга сазовор эканлигини эътироф этдилар.

«Туркистовн-пресс» мухбири Халқаро «Олтин мерос» жамғармаси фаолияти хусусида жамғарма бошқаруви раиси, Ўзбекистон халқ ёзувчиси Муҳаммад АЛИ билан суҳбатлашди.

— Жаҳон халқлари маданияти саҳнасида ҳар бир халқ ўз маданий мероси, маданияти билан алоҳида ўрин тутади, — дейди Муҳаммад Али ака. — Бошқа халқларни камситмаган ҳолда шуни таъкидламоқчиманки, биров тошда туғилади ва шу тошни Ватан дейди. Бошқа бир одам эса музда туғилади — музни Ватан атайди. Яна бошқа киши эса чўлда туғилиб, уни Ватан атайди. Халқимиз бахти кулган халқдир. Бахтимиз шундаки, ажиб бир жаннат диёрда дунёга келганмиз.

Ҳар бир халқ маданиятининг қадимийлик даражасини белгиловчи унсур унинг мероси ҳисобланади. Халқнинг халқ эканлигини кўрсатадиган нарса эса — Ватанга эга бўлишликдир. Бир эътибор беринг, Марказий Осиёдаги энг кўҳна шаҳарлар бизнинг диёримизда бунёд этилган. Шаҳарларки қадимий экан, халқ мероси ва маданияти ҳам асрларга тенгдош ҳисобланади.

Маданият гуллаб яшнаган заминимиздан буюк бобокалонларимиз етишиб чиққанлар.

Жамғарма биринчи галда уларнинг ҳаётини ўрганиш, асарларини кўз қорачиғидек сақлаш, сотиб олиш, халқнинг мулкига айлантиришни мақсад қилган. Буюк аждодларимиз ҳаёти ва ижодига оид фильмлар яратиш, китоблар чиқариш ҳам жамғарманинг фаолият доирасига киради.

Тошкент вилоятининг Оққўрғон туманида эски Банокат харобалари бор. Унинг ёши 600 дан ошган. Чингизхон қўшинлари шаҳар аҳлининг қаттиқ қаршилик кўрсатишига қарамай, бу қалъани вайрон қиладилар. Орадан йиллар ўтиб бобомиз Амир Темур ушбу манзилда янги шаҳар қурдириб, ўғилларининг номи билан Шоҳруҳия деб атайдилар. Шу жойда Тошкент вилояти ҳокимлиги билан биргаликда «Абадият нури» номли тадбир ўтказдик. Бу сарҳадларда Амир Темур боғини барпо этиш учун вилоят ҳокимлиги жамғармага 13 гектар майдон ажратиб берди. Ушбу боғга дастлабки кўчатлар ўтказиш бошлаб юборилди. Шунингдек, Шоҳруҳияда «Темурийлар Тарихи Давлат музейи» билан биргаликда археологик қазишмаларни бошламоқчимиз. «Абадият нури»ни анъанавий равишда ҳар йили ўтказишга қарор қилинди.

Республика вилоятларида «Мерос ва ёшлар» туркумидаги учрашувлар ташкил қилиш режалаштирилган эди. Асосий вазифа, меросимиз билан ёшларни таништириш, қалбларига сингдиришдан иборат эди. Бундай учрашувлар Фарғона водийси ва Самарқандда ташкил қилинди.

Жамғарма қошида «Муножот» миллий мумтоз рақс дастаси тузилиб, унга Ўзбекистион халқ артисти Қизлархон Дўстмуҳамедова раҳбарлик қилаётир. Даста раққосалари устоз санъаткорларимиз яратиб кетган рақс унсурларини ўзгартирмаган ҳолда янгитдан ижро этадилар.

Жамғарма «Мерос-фильм» студияси мавжуд бўлиб, «Ҳаким ат-Термизий» номли етти қисмли видеофильм тайёрланди ва намойиш қилинди. Уни суратга олишда Сурхондарё вилоят ҳокимлиги катта ёрдам берди.

● Бугун БМТнинг инсон ҳуқуқлари бўйича Олий комиссари Мэри Робинссон расмий ташриф билан Хитойга келади. Бу ерда у мамлакат раҳбариятини инсон ҳуқуқлари бўйича Халқаро конвенцияни ратификация қилишга ишонтиришга ҳаракат қилиб кўради.

● Европа Комиссияси йиғилишида иштирок этган Буюк Британия Бош вазири Тони Блэр ўз мамлакатининг келажаги Европа Иттифоқи доирасидаги жараёнларда фаол иштирок этиш билан боғлиқ эканлигини таъкидлади.

● Европа Иттифоқи билан Марокаш ўртасида эркин савдо ҳудудини яратиш тўғрисида имзоланган Битим кучга киради.

● Покистон бундан кейин ҳам Ҳиндистон билан мавжуд муаммоларни ҳал этиш учун муросасозлик сиёсатини юргизади. Покистон Ташқи ишлар вазирлигининг расмий вакили Ториқ Алтоф ана шундай фикр билдирди.

● Кеча Россия парламенти қуйи палатасининг раҳбари Геннадий Селезнев Ҳиндистон парламентига Калькутта суди томонидан умрбод қамоқ жазосига ҳукм қилинган россиялик учувчиларни авф этиш хусусида мурожаат қилди. Маълумки, шу кунларда Деҳлида Россия парламенти делегацияси меҳмон бўлиб турибди.

● Пекин кўчаларининг бирида.

● Коломбода Шри-Ланка ва Хитой ҳукуматлари ўртасида техникавий ва иқтисодий ҳамкорлик тўғрисидаги Битим имзоланди.

● Индонезияда мамлакатнинг собиқ мудофаа вазири генерал Веранто ўтган йил Шарқий Тимордаги қонли воқеаларда қатнашган қуролли кучларнинг иши хусусида кўрсатма беради.

● Қора денгиз қирғоғида, Сочи шаҳри яқинида 5 балл куч билан ер силкиниши рўй берди. Шаҳарда зилзиланинг кучи 4 баллни ташкил этди. Зарар кўрганлар ёки вайронагарчиликлар хусусида ҳеч қандай ахборот олинмади.

● Перунинг Чикайло вилояти ҳокимлиги ғаройиб, лекин ўзига хос одоб-ахлоқ қонунини қабул қилди. Бундан буён баланд овозда сўкинадиган одам 65 доллар, жамоат жойларида тўполон қилган киши 500 доллар, кайфи тароқ бўлган киши 1000 доллар жарима тўлайдиган бўлди.

«СЕРГАК ТЕЛЕФОН» ХИЗМАТИНГИЗДА

ГЎЁ ТОШҚЎҒИРЧОҚ ДЕЙСИЗ...

– Алло, редакциями?

– Ҳа, эшитамиз.

– Мен Шуҳрат ШОКИРОВ бўламан, Белтепа мавзесида истиқомат қиламан. Мени бир муаммо анчадан бери ўйлантириб келади. Мени эшитяпсизми?

– Гапираверинг, қулоғим сизда.

– Ҳозир мактабларга бориб қолсангиз ҳайрон қолишингиз турган гап. Ёш-ёш болаларнинг кийинишини кўриб эсингиз оғади. Қизчаларни айтмайсизми! Қулоғида қимматбаҳо тилло зирак. Қўлларида қўша-қўша узуклар. Айримлари ҳатто пардоз қилиб олишади. Худди тошқўғирчоқ дейсиз.

Уларни кўрган бошқа болаларимиз, қизларимиз, шундай кийим, тақин-чоқларни олиб беришни талаб қилишяпти. Ахир камхарж одам бундай қиммат нарсаларни қаердан олиб беради?

Наҳотки мактабларда бир хил болалар ва қизлар формасини ташкил қилишнинг иложи бўлмаса. Агар шундай бўлса, топармон-тутармон одамларнинг болалари ўзини кўрсатишга ҳаракат қилмас, кўплаб оилалар харҳашалардан қутиларди. Қолаверса, ўқишда бир хил кийиниб юриш қандай яхши! Ана шу фикрларимга халқ таълими вазирлигидаги мутасаддилар нима дейишаркин?

ЎҒРИЛИК ОЧИЛИБ ҚОЛСА КЕРАК-ДА!

– Алло, «Адолат»ми?

– Тўғри тушдингиз, эшитаман.

– Мен қарийб 30 йилдан бери машина ҳайдайман. Ўзим Сирдарё шаҳрида яшайман. Газетангизда «Сергак телефон» рукни очилгани айни муддао бўлибди. Ниҳоят газетхонларни ўйлантираётган муаммоларни зудлик билан ёритадиган бўлибсизлар. Бунинг учун ташаккур.

– Исм-шарифингизни айтиб юборсангиз.

– Исмим Исмат, фамилиям ҚОДИРОВ. Айтаверайми?

– Марҳамат, гапираверинг.

– Шофёрлардан сўрасангиз айтишади. Мен ҳам жуда кўп маротаба чув тушганман.

– Алло, тушунтириб гапиринг. Мақсад нима?

– Муаммо шундан иборатки, ёнилғи қуйиш шаҳобчаларида бензиндан уриб қолишади. Лекин уни исботлашнинг иложи йўқ. Масалан, бакда бензин оз қолди дейлик. Шоҳобчада 20-30 литр қуйдирасиз. Лекин қанча беришганини текшириб кўриш асло мумкин эмас. Канистрга ёнилғи қуйиш эса, таъқиқланган. Чунки канистрга қуйиб беришса, ўғирлик очилиб қолади-да!

Хуллас, машина бакидан бошқа идишга бензин қуйишни тақиқлаганлар ўғриликларни ҳимоя қилган кўринишади. Шундай бўлмаслигини, пулимизга олган ёнилғининг қанчалигини текшириб, уриб қолинмаганлигини аниқлаш мумкинми? Балки «Ўзнефтгаз» корпорациясидаги ўртоқлар тўғри бир йўлини кўрсатишар..

«87» ПАНД БЕРИБ КЕТДИ

– Алло, ассалому алайкум, яхшимисизлар?

– Раҳмат!

– Мен аввало, «Сергак телефон» учун миннатдорчилик билдирмоқчиман. Чунки ҳаммамиз кунига турли камчиликлар, тартибсизликларни кўрамиз. Аммо уларнинг ечимини топадиганларга дардимизни айтолмай ҳайрон эдик. Газетага қўнғироқ қилиб, мутасаддиларга етказиш жуда яхши бўлибди. Бу савобли иш.

Гапнинг пўст калласини айтсам, синглимиз Муножат Холиқова айтганидек, 51-автобус агар 40-минутда келса бу ҳали холва экан. Мен ишдан қайтадиган, 87-йўналишдаги автобусда юрадиганлар буни яхши билишади. Кўпинча кечқурун уни бекатда кутавериб кўзларимиз тўрт бўлиб кетади. Шунинг учун ҳам уйга кеч қоламиз ё керакли жойга вақтида етиб боролмаймиз.

Қарийб бир соатда келган автобусга чиқиб олишнинг ўзи бир машаққат. Қолиб кетишингиз аниқ. Амаллаб чиқиб олганингизда ҳам тиқилинчда эзилиб, тугмачаларингиз узилади, кийимингиз йиртилади. Ал-Хоразмий даҳасида яшовчилар дардини сизга етказаётган фуқаро Аҳмад РУСТАМОВ бўламан.

ЖАЗО ЎРНИГА РАҒБАТМИ?

— Алло, «Сергак телефон»ни йўлга қўйиб жуда яхши иш қилибсизлар! Мен ўзимизда бўлган бир ноҳақлик юзасидан сизлардан ёрдам сўраб мурожаат қилаяпман. Асли деҳқон фарзандиман. Ҳозирги Раҳима Исломова номли жамоа хўжалигида рафиқам билан кўп йиллар ишлаб, нафақага чиққанман.

Исми шарифим Ашир МУСТАФОЕВ. Каттақўрғон шаҳридаги Олмазор маҳалласида истиқомат қиламан.

Бу воқеа 1996 йилнинг кузагида содир бўлди. Шаҳар бозоридан қайтаётсам милиция ходими Зафар Мингбоев мени тўхтатиб, тинтув қилди. Ширакайф эканми, манглайимдан ушлаб, олган бозорлигимни тепиб юборди. Хизматхонасида дўқ-пўписа қилди. Ташқарига чиқиб, майор Сатторовнинг ёрдами билан милиционер Зафар Мингбоев олиб қўйган нарсаларни олиб уйимга қайтдим. У қўлимни ҳаддан ташқари қайиргани учун анча азоб тортдим. Рентгенолог врач Кимё Хидирова текшириб чиқиб, қўлим, бармоқларим лат еганлигини билдирди. Шифохоналарга қатнаб даволандим, аммо фойдаси бўлмади. Бармоқларим кетмон ушлашдан маҳрум бўлди. Унинг устидан бошлиғига мурожаат қилдим. Текшириш бошландию натижасиз тугади. Қилмишига яраша жазосини олиш ўрнига милиция катта лейтенанти З. Мингбоев капитан унвонини олиб Каттақўрғон шаҳар ички ишлар бўлимида ишламоқда. Бу унинг менга етказган жароҳати учун берилган рағбатми? Шундай одамнинг милициядек нуфузли идорада ишлаши мумкинми? Унинг устидан очилган жиноят иши нега ёпиб, босди-босди қилиб юборилди? Энди бу масалага юқори ташкилотлар ойдинлик киритса ажаб эмас.

«Сергак телефон»да Каримжон РИХСИЕВ, навбатчилик қилди.

«АДОЛАТ» СИЗ БИЛАН

Азиз муштарий! Эҳтимол Сиз турмуш ташвишлари билан бўлиб, «Адолат» газетасига обуна бўлишга улгуролмай қолган бўлишингиз мумкин. Бироқ бунинг учун афсусланманг. Айни пайтда ҳам 2000 йилнинг апрель ойидан йил охирига қадар газетанинг ҳар бир сони хонадонингизга кириб боради. Бунинг учун обунани ҳозирдан расмийлаштириб қўйсангиз бас: у Сизнинг доимий ҳамроҳингизга айланади.

«Адолат»нинг нашр кўрсаткичи: 100.

«Адолат» Сиз билан!

Мактуб босилмади, аммо...

НАЗОРАТГА ОЛИНДИ

Муҳарририятга мактуб йўллаган газетхон Ф.Азизова турмуш ўртоғи О.Рискулов ноқонуний равишда жиноий жавобгарликка тортилганлигини баён этиб, адолатни тиклаб беришни сўраган. Ушбу масала юзасидан юборган сўровимизга Тошкент вилоят прокурори ўринбосари, адлия катта маслаҳатчиси Х.ХОЛИҚОВ, шундай жавоб йўллаган.

Аниқланишича, фуқаро О.Рискулов 1999 йил 28 май куни соат таҳминан кеч соат 22 ларда Бўка шаҳар шоҳ бекатида йўловчиларни кутиб турган фуқаро Б.Асронқуловнинг автомашинасига ўтириб, унга бақириб, автоуловни ҳайдашни талаб қилган. Ҳайдовчи Б.Асронкулов автоуловни ҳайдаб кетаётганда Рискулов унга автоуловни тўхтатишликни айтиб, бирон бир сабабсиз унинг турли жойларига тепиб, соғлиғини қисқа вақт бузилишига олиб келган енгил тан жароҳати етказган.

Ушбу ҳолат юзасидан Бўка тумани ИИБ ТБ томонидан Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг 277-моддаси 3-қисми «А» бандига асосан жиноят иши қўзғатилиб, тергов ҳаракатлари олиб борилган. Тергов натижасига кўра, фуқаро О.Рискулов судга берилган. Бўка тумани суди ишни кўриб, унга нисбатан 4 ой қамоқ жазоси қўллаш тўғрисида ҳукм чиқарган.

Суднинг ҳукмига туман прокурори томонидан кассация протести келтирилган. Бу протест 1999 йил 12 декабрда вилоят судининг жиноят ишлари бўйича судлов ҳайъатида кўрилиб, қаноатлантирилган.

АРИЗА ҚАНОАТЛАНТИРИЛДИ

Фуқаро О.Бекжонова ёзган шикоятида айтилишича, у оиласи билан яшаб турган уйдан ноқонуний тарзда кўчирилиб, юклари ташқарига чиқариб ташланган. Натижада улар кўчада қолишган. Туртқулдаги маъмурий органларга қилган шикоятлари натижа бермаган.

Таҳририят О.Бекжонованинг шикоятини Ўзбекистон Республикаси Прокуратурасига юбориб, судларда фуқаролик ишлари кўрилишида прокурор ваколатини таъминлаш бўлими бошлиғи, адлия маслаҳатчиси Ислом Жасимов имзоси билан қуйидаги мактубни олди.

Аниқланишича, Амударё туман судининг 1999 йил 27 августидаги ҳал қилув қарорига кўра даъвогар Р.Олимовнинг Бекчоновалнинг оиласини низоли Тўрткул шаҳар, Гагарин кўчаси 31-уйдан кўчириш ҳақидаги даъво талаблари қаноатлантирилган. О.Бекчонованинг оиласини уй-жой билан таъминлаш Тўрткул туман ҳокимига юклатилган. Тўрткул шаҳар ижроия қўмитасининг 1989 йил 11 декабрдаги низоли квартирани Бекчонованинг оиласига ажратиш ҳақидаги қарори ва шу қарор асосида берилган низоли уйдан фойдаланиш ҳуқуқини берувчи 125-сонли давлат ордерлари бекор қилинган. Жавобгар О.Бекчонованинг юқоридаги қарор ва ордерларни ҳақиқий деб топиш тўғрисидаги қарши даъвоси рад этилган.

Текширув жараёнида Амударё туман судининг ушбу ҳал қилув қарори ижро этилганлиги ва Бекчонованинг оиласи низоли квартирадан кўчирилганлиги, лекин улар турар жой билан таъминланмаганлиги аниқланди. Бундан ташқари, туман суди фуқаролик ишини атрофлича ва ҳар томонлама кўриб чиқмаганлиги, жавобгарларнинг қонуний ҳуқуқ ва манфаатлари инобатга олинмаганлиги, моддий ва процессуал қонун талаблари бузилганлиги аниқланди ва шу боис Қорақалпоғистон Республикаси Прокурори томонидан Қорақалпоғистон Республикаси Олий Суди Раёсатига Амударё туман судининг ушбу ҳал қилув қарорини бекор қилиб, ишни янгидан кўришга юбориш тўғрисида назорат тартибида протест киритилиб, у шу йилнинг 22 декабрда кўрилиб, қаноатлантирилди ва фуқаролик иши янгидан кўришга юборилди.

Фуқаро О.Бекчонова 23 декабрь куни Республика прокуратурасида қабул қилинди ва текширув натижаси билан таништирилди.

О.Бекчонованинг аризаси қаноатлантирилди.

МАЪМУРИЙ ЖАЗО КЎРИЛДИ

Таҳририятга хат йўллаган Тошкентлик А.Баҳромов пенсиясини оширишда ижтимоий таъминот бўлими ходимлари хатоликка йўл қўйганликларини ёзиб, уни бартараф этишда ёрдам сўраган эди. Биз мактубни Ўзбекистон Республикаси ижтимоий таъминот вазирлигига юбориб, у ердан Бош бошқарма бошлиғи ўринбосари Р.ХОЛМУРОДОВ имзоси билан қуйидаги жавобни олдик.

Ижтимоий таъминот вазирлиги А.Баҳромовнинг пенсияси миқдорини қайта ҳисоблаб ошириш масаласидаги хатига асосан у кишининг пенсия ишини чақиртириб ўрганиб чиқди.

Маълум қиламизки, амалдаги тартибга биноан Республика Президенти Фармонларига мувофиқ пенсиялар миқдорини қайта ҳисоблашда тўғридан тўғри ўрта ойлик миқдорини фоизга оширилмасдан, уларнинг иш ҳақларига нисбатан янги тузатувчи коэффициентлар қўлланилиб, оширилади.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1998 йил 9 июндаги Фармонига биноан пенсиялар миқдорини 1998 йил 1 июлдан 1991 йилга қадар тайинланган пенсиялар ўрта ҳисобда 1,7 баробар, 1991 йилдан сўнг тайинланган пенсиялар эса ўрта ҳисобда 1,5 баробарга оширилиши кўзда тутилган. Ушбу Фармонга мувофиқ, турли йилларда тайинланган пенсиялар миқдорини мувофиқлаштириш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Молия ва Ижтимоий таъминот вазирликлари томонидан иш ҳақларига қўлланиладиган янги тузатувчи коэффициентлар ишлаб чиқилиб, барча пенсиялар қайта ҳисобланган.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1999 йил 19 июлдаги Фармонида ҳам пенсиялар қатъий 1,4 баробар миқдорда эмас, балки ўрта ҳисобда 1,4 баробарга ошириш кўзда тутилган.

А.Баҳромовнинг пенсияси миқдорини қайта ҳисоблаб оширилиши текширилганда хатоликка йўл қўйилганлиги аниқланди.

Бугунги кунда бу хатолик тузатилиб, пенсияси миқдори 1998 йил 1 июлдан 4571 сўм 15 тийин, 1999 йил 1 августдан 7884 сўм 77 тийин қилиб тўғри белгиланди.

Фоиз ҳисобида эса у кишининг пенсияси миқдори 1998 йил 1 июлдан 1,58 баробар, 1999 йил 1 августдан 1,43 баробарга оширилган.

Тўланмай қолган пенсиянинг фарқи – 11424 сўм 95 тийин А.Баҳромовнинг Халқ банкидаги ҳисоб рақамига ўтказилган.

Пенсияни қайта ҳисоблашда хатоликка йўл қўйган мутахассисга нисбатан маъмурий жазо кўрилди.

Ажаб савдолар

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН БОЗОРЛАРИДАГИ ҚОНУНБУЗАРЛИКЛАРГА ҚАЧОН ЧЕК ҚЎЙИЛАДИ?

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1996 йил 5 мартдаги «Бозорлар фаолиятини ташкил этиш ва аҳолига хизмат кўрсатиш сифатини яхшилашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Фармони ижроси Қорақалпоғистон Республикасида қониқарсиз аҳволдалиги ташвишлидир. Бу Фармоннинг бажарилишига масъул бўлган ҳокимлар, солиқчилар, бозор маъмурияти ва бошқа ҳуқуқ-тартибот идоралари раҳбарлари наҳотки бундай кўнгилсиз аҳволдан бехабар бўлсалар? Асло. Уларнинг хабарлари бор, аммо парволари палак.

Бободеҳқон манфаатлари йўлида қабул қилинган Фармондан сўнг ўтган тўрт йил ичида харидор ва сотувчиларга барча шарт-шароитлар мавжуд янги, замонавий бозорлар қурилди. Эскилари таъмирланди. Бозорларни ривожлантиришга қаратилган қатъий тадбирлар ишлаб чиқилди. Аммо бу жабҳадаги ишлар мавсумий бўлиб қолаётгани билан муроса қилиб бўлмайди. Қачонки ҳукумат қарори чиқса, юқори назорат идораларидан текширувчилар келса ҳокимдан тортиб солиқчию, «бозорқўм»лар типирчилаб қоладилар. Хўжакўрсинга «ҳамма ишлар жойида, фармон ижроси таъминланяпти» деб ахборот бериш учун «шошилинч эътиборни» кучайтирадилар. Текширувчилар кетгач эса аҳвол яна бобобоягидек бўлиб қолаверади. Бундай кўзбўямачиликка барча кўникиб ҳам кетган.

Республика прокуратураси идоралари бозорлар фаолиятини ташкил этиш ва аҳолига хизмат кўрсатиш сифатини яхшилашга доир Фармон ва ҳукумат қарорларининг бажарилиши аҳволини доимий назорат қилиб турибдилар. Биргина Қорақалпоғистон Республикаси прокуратураси идоралари томонидан ўтган йили ўтказилган текширишлар юзасидан олтита жиноят иши қўзғатилди. 39 нафар шахс интизомий жавобгарликка тортилди. 160 нафар кишига нисбатан маъмурий жавобгарлик тўғрисида иш қўзғатилди. Қонунбузилишлар юзасидан 32та тақдимнома, 21та амрнома киритилди. 20 нафар масъул мансабдор шахслар расман огоҳлантирилди.

«Чимбой бозори» акциядорлик жамиятида ўтказилган текширишда шу бозорда паттачи бўлиб ишлайдиган Юсупбой Есболовнинг жавобгарлигидаги йиғим пуллардан 4 минг 217 сўм ортиқчалиги аниқланди. Тахтакўпир деҳқон бозори акциядорлик жамиятида ўтказилган текшириш натижалари унданда ташвишли. Бозор паттачиси Бахтиёр Камалов беш бармоқни оғизга тиққани учун жиноий жавобгарликка тортилди. Уни жавобгарлигидаги кирим пуллари текширилганида 87 минг 634 сўм ортиқчалиги аниқланди. Шунча пул қаердан келган? Албатта бу минглар кимнидир мўмай даромад орттириш ниятида хуфёна усуллардан фойдаланиб йиғилган пуллар. Кимники нафси бало бўлса, ўзи ўтга тушиб, эл ичида юзи ерга қараши тайин. Айрим бозор раҳбарларининг порахўрлиги, ўзларининг шахсий манфаатлари йўлида ҳар қандай ноқонуний ҳаракатлар қилишдан тап тортмаслиги хусусида республика матбуотида тез-тез бонг урилаётир. Айниқса, бозорлардаги қинғирликларни фош қилувчи ўнлаб танқидий мақолалар республика «Адолат» ижтимоий-сиёсий, ҳуқуқий газетасида ҳам мунтазам эълон қилинаётир. Бозорлардаги доғлар хусусида рўй-рост ёзилаётир. Аммо ёмон отга минг қамчи деганларидек, қонунни ва белгиланган тартиб-қоидани менсимай юрадиган бозор масъулларининг камаймаётгани ташвишли.

Нукус тумани деҳқон бозори. Бозордаги аҳвол санитария талабларига жавоб бермайди. Ободончилик хусусида гапирмаса ҳам бўлади. Ичимлик суви билан таъминланмаган. Марказий канализация умуман ишга туширилмаган. Бозор маъмурияти билан дезинфекция станцияси ўртасида ўзаро шартномалар тузилмаган. Тадбиркорларнинг кўпчилиги сифат сертификати бўлмаган озиқ-овқат маҳсулотлари билан савдо қилаётганига нима дейсиз? Эл орасида «сичқон сиғмас инига, ғалвир боғлар думига» деган ибратомуз нақл бор. Нукус тумани деҳқон бозори акциядорлик жамияти раиси П.Ибрагимов ҳам бозордаги тартибсизликларни бартараф этиш ўрнига, текин даромад топиш йўлини танлагани учун ҳам узоққа бормади. Саккизинчи февраль куни «бозорқўм» фуқаро Б.Расуловга гўё бозордан 5 тонна гуруч сотиб олганлик ҳақидаги қалбаки ҳужжатни беш минг сўм пора эвазига бераётганда прокуратура ходимлари томонидан қўлга олинди. Чиллакини кўриб чиллаки чумак уради, дейди. Деҳқон бозорининг бош ҳисобчиси Б.Тлембетова ҳам пора олишда раисидан ошса ошадики, ортда қолмади. У шу бозордан ўн тонна гуруч сотиб олганлик ҳақидаги қалбаки ҳужжатни беришлик учун фуқаро Б.Расуловдан 9 минг сўм пора олаётганда қармоққа илиниб қолди.

Порахўрликда айбланаётган бозор раиси ва бош ҳисобчисига нисбатан Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексининг 210-моддаси 1-қисми билан жиноят иши қўзғатилди. Ҳаром билан ҳалолни ажрата олмай қолганларнинг боши ташвишдан чиқмайди, энди. Эл-аро шарманда бўлиб, иснодга қолаверади. Порахўрнинг аянчли тақдиридан хулоса чиқаринг, муҳтарам бозорқўмлар!

Нукус шаҳрида жойлашган марказий деҳқон бозорида ҳам мазкур Фармон ва ҳукумат қарорлари ижроси қониқарли эмас. Жорий йилнинг тўққизинчи февралида ўтказилган текширишда аниқланишича, бозорнинг санитария-гигиена ҳолати асло талабга жавоб бермайди. Бозор ҳудуди тўлиқ асфальтланмаган. Ичимлик суви таъминоти ҳам ташвишли. Канализация умуман ишламайди. Дезинфекция станцияси билан ўзаро шартнома тузилмаган. Бозорда савдо қилаётган тадбиркорларнинг тегишли ҳужжатлари, сотувчиларнинг тиббий китобчалари йўқлигига нима дейсиз? Сотилаётган озиқ-овқат маҳсулотларига сертификатлар олинмаган. Савдо ўринларининг санитария ҳолатини биз тасвирламайлик, сиз ўқимай қўяқолинг! Бир сўз билан айтганда тартиб йўқ.

Чимбой ва Хожайли туманидаги деҳқон бозорларида ҳам худди юқоридагидек тартибсизликлар мавжуд. Кўпчилик ризқи сотиладиган бозорлардаги қинғир қилмишлар, қора ишларга қачон чек қўйилади? Вазифасини уддалай олмайдиган инсофсиз раҳбарга ғам-ташвиш ҳамиша йўлдош бўлаверади. Текингина топилган мол дунё асал аралаштирилган заҳар билан баробар.

Президент Фармонлари, ҳукумат қарорлари ва қонунчилик талаблари моҳиятини тўлиқ англаб етмаганлар, қатъий жазоланишлари муқаррар. Бозорлардаги ҳар қандай қонунбузилишларга қарши муносиб зарба берилаверади.

Комилжон ТОЖИҚУЛОВ,
Ўзбекистон Республикаси Прокуратураси Умумий назорат бошқармаси прокурори,
адлия кичик маслаҳатчиси.
Дилмурод ҚИРҒИЗБОЕВ,
«Адолат»нинг махсус мухбири.

Халқободдаги нон ва нон маҳсулотлари ишлаб чиқариш корхонаси Янгийўл тумани матлубот савдо ҳиссадорлик жамиятининг илғор жамоаларидан бири ҳисобланади. Бу ерда эл дастурхонига етказиб бериладиган буханка нонларнинг сифатини ошириш учун барча зарур чоралар кўрилмоқда. Қўли гул ишчилар ўзлари тайёрлаётган маҳсулотнинг эл раҳматига сазовор бўлиши йўлида тинимсиз изланмоқдалар.
Суратларда: жамоа ҳаётидан лавҳалар.

Ҳусанбой АВВАЛОВ олган суратлар.

Ҳақиқий деҳқон учун йил-ўн икки ой иш топилаверади. Ерга меҳрини бағишлаб, ҳосил етиштиришга иштиёқ боғласа бўлгани. Самарқанд туманидаги «Миришкор» деҳқон хўжалигининг деҳқонлари ҳам ўзларига яратиб берилган қулай имкониятлардан самарали фойдаланиб мўл ҳосил етиштиришга, бу орқали эл дастурхонини сархил қишлоқ хўжалик маҳсулотлари билан тўкин қилишга муваффақ бўлмоқдалар.
Суратда: «Миришкор»га қарашли иссиқхона ишчиси Абдуғаффор Давронов.

Зоҳир ТЎРАҚУЛОВ олган сурат.

Муносабат

ЎЙНАБ ГАПИРСАНГ ҲАМ, ЎЙЛАБ ГАПИР

Газетани халқ минбари дейишади. Зеро бу минбардан туриб, ҳар ким ўз фикрини айтиши мумкин. Фикрлар эса ҳар доим ҳам бир-бирига мос келавермайди. Шундай пайтларда хулоса чиқариш сиз азиз газетхонлар ҳукмига ҳавола.

Бундан қарийб бир ярим ой бурун газетамизда эълон қилинган мақолага муштарийлардан анчагина мактублар келди. Қуйида улардан бирини эътиборингизга ҳавола этамиз.

«Адолат» рўзномасининг шу йил 21 январда чоп этилган «Игна билан қудуқ қазисам ҳам...» сарлавҳали танқидий мақоласини ўқиб, дастлаб жавоб бериш шарт эмасдир, деб ўйладим. Бироқ менинг шаънимга айтилган айрим фикрлар жавоб ёзишга ундади.

Сўзимнинг аввалида шуни айтмоқчиманки, мақола қаҳрамони Йўлдош Маҳсудовнинг «далил»лари Қори-Ниёзий номидаги Республика педагогика фанлари илмий-тадқиқот институти ҳузуридаги тарих фанлари доктори, профессор И.Й.Турсунов раислик қилган собиқ ихтисослашган Бирлашган илмий кенгашга даҳлдор. Ҳозирда фаолият кўрсатаётган Илмий Кенгашга эмас. Иккинчидан, Илмий Кенгашнинг собиқ раиси ўша вақтда юқори нуфузли ташкилотда ишлагани учун айрим нозик ишларни ўз қўли билан эмас, балки профессор Д.Шодиев қўли билан амалга оширарди.

Педагогика фанлари бўйича ихтисослашган Илмий кенгашга 1996-1997 йилларда ЎзР ОАК йўлланмаси билан педагогика фанлари доктори илмий даражани олиш учун илмий маъруза шаклидаги учта ва битта диссертация иши келиб тушди.

Ўша тўрт иш ичидан фақат С.Очиловнинг илмий маъруза шаклидаги диссертацияси Илмий Кенгашнинг ихтисослигига тўғри келгани туфайли қабул қилинди ва муҳокама қилиш учун ЎзР ОАК низоми талабларига биноан қатор илмий семинарларга юборилди. Мазкур тадқиқот муҳокамаларда ижобий баҳолар олгандан сўнг ҳимояга қўйилди ва ҳимоя яхши ўтди. С.Очилов эса педагогика фанлари доктори илмий даражасини олди.

Шунингдек, «игна билан қудуқ қазиган» Йўлдош Маҳсудовнинг тадқиқотлари ва илмий маърузаси педагогика назарияси ва тарихи ихтисослигига тўғри келмасди. Бу ҳақда эксперт гуруҳи тўғри хулосага келган. Оби-дийдага айланган ўша мақолада «...Ж.Ҳасанбоева илмий ишимни ушбу кенгашда ҳимоя қилишимга қаршилигини... айтди» дейиладики, бу бутунлай нотўғри ахборотдир. Ҳолбуки, профессор Ж.Ҳасанбоев қуйидагича фикр билдирган: «Диссертация мазмун ва моҳияти жиҳатидан ёғоч инженерлиги фанларини ўқитиш назарияси ва услубиёти мутахассислиги бўйича ёзилган. Шунинг учун у 13.00.01 – мутахассислиги характерига тўғри келмайди. Иш 13.00.02 – мутахассислигига тўғри келса ҳам уни олий мактаб, айниқса, техника олий ўқув юртлари мутахассислари Илмий кенгашида ёқлаш мумкин?. Бундан кўриниб турибдики, Илмий Кенгашнинг эксперт гуруҳи, хусусан Ж.Ҳасанбоев ишга қарши эмас, балки уни мутахассислиги тўғри келадиган Илмий кенгашда ҳимоя қилиш лозимлигига урғу беряпти.

Танқидий мақоладаги «...у киши (Д.Шодиев демоқчи – Д.Ш.) илмий ишим бу кенгашда ҳимоя қилишга ярамаслигини, ўз иш жойимда ҳимояга қўйишим лозимлигини айтдилар. Во ажабо! Нега бир жойда ҳимоя қилишга ярамаган иш иккинчи жойда ярайди». Бу фикрлар илмий ишни, унинг ва айни чоғда, Илмий Кенгашлар характерини тузукроқ тушунмайдиган киши сўзларидир. Биринчидан, профессор Д.Шодиев диссертантга «ярамайди» деган сўзни умуман ишлатган эмас. Иккинчидан, илмий иш мутахассислик жиҳатидан тўғри келмайдиган Илмий кенгашга ҳимоя учун қабул қилинмайди. Дейлик, бирор иш математика фанига доир бўлса, у ўзбек адабиёти билан боғлиқ Илмий кенгашда ҳимоя қилинмайди-ку! Бас, шундай экан, оби-дийда қилиб, тўрт томонга чопиб юрган билан иш битмайди.

Дарҳақиқат, Илмий кенгашнинг собиқ раиси И.Й.Турсунов 1996 йил 31 май куни эксперт гуруҳи аъзолари ва илмий котиб иштирокида ишни И.Маҳсудовга қайтариш ва тегишли Илмий кенгашга тавсиянома йўллаш ҳақида кўрсатма берди. Шу ўринда бир нарсани алоҳида таъкидлайманки, тадқиқотчи И.Маҳсудовни топиш ва институтга келтириш қийин бўлди. Ниҳоят у 1997 йил июнь ойида институтга келди. Эксперт гуруҳи, айрим Илмий кенгаш аъзоларидан Ж.Икромов, Ж. Ҳасанбоев, Б.Мирзаҳмедов ва илмий котиба Д.Пўлатовалар иштирокида 1996 йил 31 май куни бўлиб ўтган Илмий кенгаш фикри И.Маҳсудовга айтилди ва Тошкент кимё-технология институти ҳузуридаги Илмий кенгашга зикр қилинган тадқиқот ҳимояси тўғрисидаги тавсиянома берилди. Зеро, бу ЎзР ОАК низомининг талабларига тўла тўғри келади.

Танқидий мақолада «Бутун орзу-умидларимни биргина Д.Шодиевнинг қайсарлик билан чапақай тепган тўпи йўққа чиқарди» дейиладики, бу менинг шахсимга тегиш ва шаънимга отилган туҳмат тошидир. Зотан, менинг Й.Маҳсудовга нисбатан ҳеч қандай хусуматим бўлмаган ва ҳозир ҳам йўқ. Мен Илмий кенгаш раиси муовини ва кенгаш азоси сифатида педагогика фанлари ихтисослиги бўйича Бирлашган илмий кенгашнинг 1996 йил 31 май куни бўлиб ўтган мажлиси қарорини ҳамда собиқ раис И.Турсуновнинг кўрсатмасини бажардим, холос.

Қолаверса, ҳозир янги дарсликлар яратиш билан бандман. Шунинг учун ҳам жаноб Маҳсудов редакцияга мурожаат этишдан олдин «Ўйнаб гапирсанг ҳам, ўйлаб гапир» деган халқ мақолини эслаб қўйсалар ёмон бўлмасди.

Даврон ШОДИЕВ,
педагогика фанлари доктори, профессор,
Ўзбекистон Республикаси фан арбоби.

ЎҒРИЛИК ҚИЛМАСДАН ИШЛАШ МУМКИН-МИ?

Бензинчилар инсоф билан ишлаш мумкин демоқдалар

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Вазирлар Маҳкамаси мажлисидаги маърузасида тадбиркорлар ҳанузгача моддий-техника ва хом ашё ресурсларини олишда қийинчиликларга дуч келаётганликлари, лимит ва квоталарни ажратишда уларнинг манфаати тўлиқ ҳисобга олинмаётганлиги, айниқса Фарғона вилоятида тадбиркорлар бензин ва дизел ёнилғиси олишолмаётганини танқид қилар экан, вазирлик ва муассасаларнинг нефть маҳсулотларига бўлган лимити фақат бир фоизга қисқартирилганда, шу йилнинг ўзидаёқ тадбиркорларнинг ёнилғига бўлган эҳтиёжини тўлиқ қондириш учун қўшимча имконият юзага келиши мумкинлигини айтиб ўтган эди. Хўш, бу асосли танқид ва таклифдан Республика нефть маҳсулоти таъминотидагилар қандай хулосалар чиқариб олишди? «Ўзнефтмаҳсулот» акциядорлик компаниясида бўлиб ўтган йиғилишда Президент Ислом Каримов маърузасидан келиб чиқадиган вазифалар атрофлича муҳокама этилди.

«Фарғонанефтмаҳсулот» корхонаси кичик ва ўрта бизнес корхоналарига нефт маҳсулотларини ажратилган лимитларга биноан тула хажмда етказиб берилишини таъминлаганида бундай ҳол рўй бермаган бўлур эди, – деди «Ўзнефтмаҳсулот» АК Бош директори А. Аҳмедов ўз маърузасида. – Бироқ, ўтган йили нефть маҳсулотлари корхонаси етарли миқдорда имконияти бўлишига қарамасдан тадбиркорларга лимити 1188 тонна белгилангани ҳолда амалда уларга 570 тонна автобензин етказиб берган. Ҳудди шундай аҳволни бошқа вилоятларда ҳам кузатиш мумкин. Жиззах вилоят корхонаси 117 тонна ўрнига 57 тонна автобензин, Сурхондарёда эса 802 ўрнига 165 тонна дизел ёнилғиси, Бухорода эса лимитнинг 30,5 фоизи миқдорида дизел ёнилғиси етказиб берилган.

Вилоятлар корхоналари раҳбарлари истеъмолчилардан ҳеч қандай эътироз йўқлигини билдириб аҳволни хаспўшлаб келганлиги рўй-рост айтиб ўтилди ва жойлардаги бу масалада сансалорликка йўл қўйган раҳбарлар аёвсиз жазоланишлари ҳақида огоҳлантирилдилар. Йиғилишда айниқса, деҳқон ва фермер хўжаликларига белгиланган автобензин, дизел ёнилғиси ва мойларни ўз вақтида бериш билан вазифа чекланмаслиги, балки уларни сарсон қилмасдан, 100–200 литр бензин учун 30–60 километр йўл босиб, нефт базага келиб, эланиб юрмасдан нефт маҳсулотларини бевосита далада жойлашган омборлар орқали етказиб бериш масаласи қўйилди. Бунинг учун жойларда нефть омборлари ташкил этиш масаласи долзарблиги таъкидланди.

Айни пайтда Республикамиз ҳудудида 32000 та фермер ва деҳқон хўжаликлари фаолият юритмоқда. Лекин бугунги кунга қадар атиги 8000 таси билан нефть маҳсулотлари етказиб бериш бўйича шартномалар тузилганлигини ҳеч нарса билан оқлаб бўлмайди. Айниқса, Андижон, Жиззах, Қашқадарё, Сурхондарё ва Сирдарё вилоятлари корхоналари нефть базаларида деҳқон ва фермер хўжаликлари билан шартномалар тузиш ишлари сусткашлик билан олиб борилмоқда.

Шу билан бирга йиғилишда ёнилғи шаҳобчаларига автобензин етказиб бериш масалалари, ҳукуматимизнинг бу ҳақдаги қарорлари ва кўрсатмаларини бажаришда йўл қўйилаётган камчиликлар, автобензиннинг қўшни давлатларга ноқонуний чиқиб кетаётганлиги айтилди. Нефть базаларда белгиланган иш тартибига риоя этилмаётганлиги, хусусий шаҳобчаларга автобензин кеч етказиб берилиб, сунъий етишмовчилик содир этилаётганлиги тўғрисида алоҳида таъкидланди.

Ҳар сафарги йиғилишларда тўлов ва ҳисоб-китоб интизоми кўриб чиқилсада, аммо жойларда раҳбарлар дебиторлик қарзларини мумкин қадар камайтириш бўйича қўйилган вазифаларни бажаришга тўла масъулият билан ёндошмаяптилар. Оқибатда бундай қарзлар ошиб бормоқда. Қорақалпоғистон Республикаси, Андижон, Бухоро, Жиззах, Наманган, Сурхондарё, Сирдарё, Фарғона ва Хоразм вилоятлари корхоналари дебитор қарзларини камайтириш бўйича белгиланган топшириқнинг бажарилишини таъминламадилар. Шу йил 14 январда бўлган йиғилишда нефть базалари директорлари қарзларни камайтириш юзасидан катта ваъдалар қилишган эди. Аксинча, улар ваъдадан нарига ўта олмадилар ва Пойтуғ, Бухоро, Қарши, Навоий, Фарғона, Қува, Олтиариқ, Фурқат Қумқўрғон, Музробод, Ҳонқа, бошқа бир қанча нефть базалар қарзларни ортиб кетишига йўл қўйдилар. Шу муносабат билан Акциядорлик компанияси Бош директори А. Аҳмедов бу ҳолатни Президентнинг бу ҳақдаги Фармонлари қўпол бузилиши, ўта масъулиятсизлик деб баҳолади ва уларга раҳбарлик лавозимини эплай оласизми? – деган саволни кўндаланг қўйди.

Шунингдек, йиғилишда вилоятлар корхоналари бозор иқтисодиёти шароитида ўзларининг ўрни ва ролини ҳали англаб етмаётганликлари, янгича ишлашга кўчишда сусткашлик қилаётганликлари, акциялар савдоси масаласи билан ўта қониқарсиз шуғулланилаётгани, масалан компания бўйича ҳар бир ишловчи ҳисобига 20 та акция тўғри келгани ҳолда Самарқандда бу кўрсатгич 3,3 тани ташкил этганлиги қаттиқ танқид қилинди.

Қўшма корхоналар фаолияти алоҳида таҳлил этилди. Тошкент «Нефтмаҳсулот» корхонасиинг Швейцария билан биргаликда тузилган «Ўзпетрол» қўшма корхонаси ўзининг 24 та АЁҚШлари орқали автобензинни сотиш ўрнига уларни бошқа юридик шахсларга ижарага бермоқда. Тошкент шаҳар прокуратураси томонидан ўтказилган текширишда Тошкент шаҳрида жойлашган 4 та АЁҚШнинг ижарага берилиши оқибатида ярим миллион сўмдан кўп зарар кўрилган, бир қанча автомашиналар ўта паст нархларда ижарага бериб юборилган. Тошкент корхонаси раҳбарлари бу ишларга томошабин бўлиб қолишмоқда. Корхона раҳбари Ф. Каримов «Ўзпетрол» корхонаси ишини яхшилаш, унинг молиявий-хўжалик фаолияти ҳақида маълумот олиш масалаларида етарлича қатъият кўрсатмаяпти.

Текширувларни тартибга солиш, аудиторлик текширувининг кафолатли бўлишига эришиш, объектларни қўриқлаш ва ёнғин ва техника хавфсизлигини таъминлаш масалалари ҳам атрофлича муҳокама этилди.

Йиғилишда турли бақириқларсиз, оғир-босиқ, хотиржамлик ва вазминлик билан харидор, истеъмолчи ҳақига ҳиёнат, ўғирлик, қаллоблик қилмай яхши, ҳалол, виждонан ишлаш мумкинми? – деган савол кўндаланг қўйилр экан аксарият, бунга ижобий жавоб қайтарди. Илгариги қўлланилган жазо чоралари, кўплаб текширишу назоратлар иллатни илдизи билан батамом тугата олмаганлиги, кутилган натижани бермаганлиги таъкидланди. Хўш, ўғирлик қилмасдан тўғри, ҳалол ишлаш учун нима қилиш керак, деган саволга Бош директор А. Аҳмедов шундай деди: «Баракали соҳада ишлапсизлар, меъёрларга риоя этиб, тўғри ишласанглар ҳам бемалол оилани тебратасизлар, нима кераги бор, қимматли ҳаётни хавф остига қўйишни, фақат тўлмайдиган ўпқон нафсни тийиб, жиловлаб, инсоф билан ишланса баракасини бераверади, барча қинғир ишларнинг илдизи тугатилади».

Ҳақ гап. Яхшилик, инсоф, диёнат сари қўйилган қадам шак-шубҳасиз, албатта ўзининг ҳосилини беражак.

Собиржон САЛИМОВ.

8 Март — Халқаро хотин-қизлар куни

Жаннат — оналар оёғи остидадур!

«8 МАРТ: ЯНГИЛИКНИ АЁЛЛАР ТАЙЁРЛАШАДИ»

***ЮНЕСКО** жаҳон ахборот воситаларига мурожаат қилиб, Халқаро хотин-қизлар кунида янгиликларнинг барча дастурларини тайёрлаш ишида раҳбарликни аёл журналистларга ишониб топширишга чақирди. Ушбу нуфузли ташкилотнинг «Туркистон-пресс»га юборилган пресс-релизида шу ҳақда айтилади.*

ЮНЕСКО Бош директори Коичиро Мацуура ўзининг мурожаатида таъкидладики, агар журрналистлар шу ташаббус муваффақиятини таъминлаш учун куч-қувватларини сафарбар қилсалар, тарихда илк марта куннинг янгиликлари — ҳам матбуот, ҳам эфир орқали узатиладиган ҳолда дунё бўйлаб хотин-қизларнинг муҳаррирлик раҳбарлиги остида чиққан бўлур эди. Шунингдек, ЮНЕСКО мазкур тадбир билан жаҳон жамоатчилиги эътиборини бошқа бир долзарб муаммога қаратмоқчи: агар ҳамма истеъдодли журналистлар оммавий ахборот воситаларининг муҳаррирлари ва раҳбарлари бўлиш учун бир хил имкониятни қўлга киритсаларгина ишончли тарзда мустақил ва турлича қарашдаги ахборот оқими кафолатланади. Шуниси диққатга сазоворки, бунда журналистнинг жинси, этник келиб чиқиши, қайси динга мансублиги каби омиллар эмас, балки унинг касбий қобилиятлари ҳал қилувчи аҳамият касб этади.

Шу ташаббус билан ЮНЕСКО «8 МАРТ: янгиликни аёллар тайёрлашади» тадбири алоҳида журналистлар учунгина эмас, балки бутун бошли таҳрир жамоалари ва уларнинг аудиторияси учун ҳам муҳим одимни бошлаб бериши мумкин.

«МИНГ БИР ҲАДИС»ДАН НАМУНАЛАР

● Хотинларга энг қимматли киши, ўзининг эри, эрларга энг қимматли киши, онасидир.

● Аввало онангга яхшилик қил, сўнгра отангга.

● Қайси бир хотун зарарсиз эридан талоқ сўраса, у хотунга жаннатнинг хиди ҳам ҳаромдир.

● Бир хотун эрининг рухсатисиз уйдан чиқиб юрса, уйга қайтгунча ёки эрининг ризосини олгунча Аллоҳ таолонинг ғазабида бўладир.

● Аллох таолонинг кучсиз халқи бўлган хотунларни урмангиз.

● Қизлар мушоираси

ҚАЛАМИМ

Ранжитсалар мени ёмонлар,
Ким овутар, қайга борайин?
Сен ёрдамга келгил қаламим,
Дардларимни сенга сочайин.

Тумшуғингни ерга ишқалаб,
Аламимни тўкиб солайин.
Оқ қоғозни қорага бўяб,
Дардларимни сенга сочайин.

Сенга азоб берган бўлсам гар,
Ўргилайин, ғаминг олайин!
Кўтарасан эркалигимни,
Аламимни сендан олайин.

Юлдуз УСМОНОВА.

КЕЛ ОНАЖОН

Мен кетсамда, меҳри кетмаган,
Худойимдан бахтлар сўраган,
Соғиндим, деб тунлар йиғлаган,
Кел онажон, парвонанг бўлай,
Пешонангдан бир ўпиб қўяй.

Тополмадим сендан содиқ дўст,
Йўқ экан ҳеч сендай улуғ сўз,
Бўлай сенга ўзим қошу кўз,
Кел онажон, парвонанг бўлай,
Пешонангдан бир ўпиб қўяй.

Қадоқ қўлинг юзим силайди,
Тушларида соғинч йиғлайди,
Фақат менга бахтлар тилайди,
Кел онажон, парвонанг бўлай,
Пешонангдан бир ўпиб қўяй...

Нилуфар ОМОН.

ЛОЛАЛАР БАЗМИ

Шода-шода лолалар базми,
Илк баҳорнинг маъсум кунлари.
Қирмизи ранг баргларга суриб,
Кетармикан сабо тунлари.

Ишқ дардига беролмай бардош,
Булбулгинам юрак тиғлайди.
Орзулардан унниққан қалбим,
Ўз дардини айтиб йиғлайди.

Кетмоқдадир бош олиб ғамлар,
Яйрашайлик бир фурсат келинг.
Севги-иқбол доираси дея,
Шабодалар бир майин елинг.

Шода-шода лолалар базми,
Илк баҳорнинг маъсум кунлари.
Қирмизи ранг баргларга суриб,
Кетармикан сабо тунлари.

Одинахон САМИЕВА.

Рольф ПАСТЕР

АЖОЙИБ СОВҒА

(Ҳажвия)

Котиба сомонранг сочларини силкитиб, ичкарига бош суқди.

— Жаноб директор, ҳамкасбимиз Цвайбайн ҳузурингизга кирмоқчи.

Корхона раҳбари қоғозларга кўмилган куйи ҳаёл суриб ўтираркан, бошини кўтармай сўради:

— Нима иши бор экан?

— Зарур ишим бор деяпти...

— Фавқулодда шошилинч масала чиқиб қолди, жаноб директор, — деди Цвайбайн хонага ховлиқиб кириб келаркан. Тўғрироғи, корхонамиз тарихида содир бўлган ҳеч кўриб-билмаган воқеа юзасидан...

— Марҳамат қилиб, фикрингизни аниқроқ ифода қилсангиз, — деди корхона раҳбари олдидаги қоғозларини бироз суриб қўяркан.

— Ҳозир, жаноб директор, — Цвайбайн чуқур нафас олди. — Гап шундаки, ошхонада аёллар бригадаси тўпланиб олиб... адашмасам йигирма чоғли.

— Хабарим бор, — деди директор [illegible]. — Хўш?

— Тасаввур қилинг, жаноб директор: ичкарига киришимни биламан, анови бор-ку, ҳалиги... Миттенцвай. Ўша, ишонасизми, [illegible]

— Хўш, хўш? Нимага кўзингиз тушди?

— Ўша Миттенцвай, — бидиллаб сўзида давом этди Цвайбайн, барча аёлларни ёшу кари демай шундоқ кўз ўнгимда бир бошдан — упа бошласа бўладими! Тағин, ёноқларидан эмас, тўппа-тўғри лабларидан ўпаяпти денг... Уйланган, бола-чақали одам бўлса. Уят эмасми, жаноб директор?

Директор бироз жим қолди-да, сўнг сигарета тутатди. Кейин трубкани қўлига олиб, — Миттенцвай ҳузуримга кирсин, — деди.

— Адашмасам, Миттенцвай хотин-қизлар бригадасининг етакчиси, шундайми?

— Худди шундай, жаноб директор! — Цвайбайн негадир тўлқинланиб кетди. — Ахир ўзингиз ўйланг, хизмат мавқеидан фойдаланиб, шунақа ишларни қилиб юрганини битта-яримта оғзига кучи етмаган билиб қолгудек бўлса борми, корхонамиз шаънига...

Худди шу пайт котибанинг «Миттенцвай келди» деган сўзлари янгради.

— Ўтиринг, ҳамкасб Миттенцвай, — деди корхона раҳбари унга юзланиб. — Ҳамкасб Цвайбайннинг айтишича, Сиз... — директор йўталволиб, сўзида давом этди. — Сиз бригадангиздаги барча хотин-қизларни... ўпганмишсиз. Шу тўғрими?

— Тўғри, — деди Миттенцвай хотиржам оҳангда.

— Уўў, — деб қўйди Цвайбайн шу пайт қитмирона оҳангда ва нигоҳини шипга қадаб олди.

— Ҳамкасб Миттенцвай, — деди директор, — хатти-ҳаракатингизнинг сабабини бизга тушунтириб бера оласизми?

— Албатта, — деди Миттенцвай. — Бу хатти-ҳаракатимни ҳар йили такрорлаб тураман. Аниқроғи, ўн йилдан бери — бригадир бўлиб ишлаётганимдан буён. — Шу сўзлардан сўнг Цвайбайн директорга маъноли назар ташлаб, креслога жойлашиброқ ўтириб олди.

— Янада аниқроқ айтадиган бўлсам, — Миттенцвай сўзида давом этди, — муайян бир куни. Биласизми, жаноб директор, [illegible]

— Гап бу ёқда денг, — деди директор жилмайиб. — Муайян бир куни бўлса майли. Лекин бу гал [illegible]. — У Цвайбайнга ўгирилди. — Марҳамат қилиб ошхонага тушинг-да, менинг номимдан йигирма шиша лимонад буюринг.

Цвайбайн аранг ўрнидан турди. Унинг юзи оқариб кетганди. У кетишга чоғланганди, Миттенцвай енгидан ушлаб, тўхтатди.

— Кечирасиз, сизга бир саволим бор. Адашмасам, уйлангансиз-а?

Цвайбайн «ҳа» маъносида бош ирғади.

— Бугун рафиқангиз ҳақида ўйлаб кўрдингизми?

— Бугун? — Цвайбайн ҳеч нарса тушунолмай, бироз ўйланиб қолди. Нега энди айнан бугун?

— Чунки бугун — Саккизинчи март, — деди директор тантанавор оҳангда.

— Рафиқангизга ачинаман, — деди Миттенцвай бош чайқаб. — Афсуски, менинг бригадамда эмас-да. Йўқса, байрамга ажойиб совға оларди-я...

Немис тилидан Мирзаали АКБАРОВ таржимаси.

Дунёда шундай касблар бўладики, уларга одам бир умр ҳавас қилиб яшайди. Айниқса, кўзларни яшнатиб турган бир-биридан гўзал ва бетакрор зардўзлик буюмларига нигоҳи тушган кишининг унга меҳри бир умр боғланиб қолиши шубҳасиз. Самарқанддаги «Рассом» фирмасининг зардўзлари Замира Ражабова ва Наргиза Ниёзовалар ҳам ўзларининг касб-корлари билан элда алоҳида ҳурмат-эътибор топишган.

СУРАТДА: моҳир зардўзлар Замира Ражабова ва Наргиза Ниёзовалар ўзлари тайёрлаган маҳсулотларни намойиш этишмоқда.

Зоҳир ТЎРАҚУЛОВ олган сурат.

АЁЛ ГАРДАНИДАГИ ЮК

Умр йўлдошингизнинг нозик бармоқлари ва бежирим кафтларига ҳеч эътибор берганмисиз? Албатта, кўпчилик эркаклар «йўқ» деб жавоб беришади. Аёллар гарданида бўлган хўжалик юмушлари уй бекаларининг қўлларига ҳеч қачон кўрк бағишламаган. Тадқиқотчиларнинг аниқлашича, тўрт киши яшовчи оилада бир аёл йил давомида 18 минг дона пичоқ, қошиқ, 13 мингта қозон, товоқ, ликопча, 8 мингта чойнак-пиёла ювар экан. Бир аёлнинг йил давомида ювган идиш-товоқлар вазни — 5 тоннагача тўғри келади. Ошхона ва меҳмонхона оралиғидаги қатнов 1 ярим минг километрдан ошади.

Мутахассисларнинг таъкидлашича, уй бекалари кир ювиш ва дазмоллаш учун йил давомида 200 соат, йиғиб-териш учун 70 соат ва 250 соат кийим-кечакни тозалаш ва тартибга келтиришга вақт сарфлар экан.

Ошхона юмушлари учун ҳафтада 10-12 соат сарф бўлади.

Мутахассислар фикрича, кир ювиш тракторчининг, дазмоллаш ғишт терувчининг меҳнати билан тенгдир.

8 соат хўжалик юмушлари билан банд бўлган аёл бир ярим минг кило каллориядан ортиқ куч-қувват сарфлайди.

Гулнора ТЎРАХЎЖАЕВА
талаба.

Фаросат чорраҳаларида

БАЙРАМИНГИЗ БИЛАН!..

(Интермедия)

(Девор календарда 8-Март) — Халқаро хотин-қизлар куни, деган ёзув. Хона ўртасида эса сархил ноз-неъматлар билан безатилган стол. Энг тўрда она, унинг ёнларида қизлари Муҳайё, Сурайё, Раъно, Муқаддаслар ўтирибди. Ота ва ўғиллари Каримтою, Салимтойлар хизматда, белига чўмич осиб олган ота қўлидаги капгирни ўйнатиб ошхона томондан кириб келади.

ОТА — Мана, мулла паловхонтўранинг ҳам сабзи, пиёзларини қовуриб сув қуйиб қўйдик. Билиқ-билиқ қилиб қайнаб турибди. Ҳозир эса, азизларим столингиз устига бир коса, бир косадан қайнатма шўрвани ташриф буюртириб, яна бир бор сизларни байрамингиз билан қутлашга ижозат бергайсиз. (Кўксига қўлини қўйиб, куллуқ қилади).

ЎҒИЛЛАРИ — Байрамингиз билан ойижон! Байрамингиз билан опажону-сингилжонлар! Ҳозир дастурхонингизга қайнатма шўрвалар ташриф буюради. **(Қўлларини кўксиларига қўйганча эгилиб)** Бугун биз хизматда-ю, сизлар иззатда!

ОНА ВА ҚИЗЛАР — Раҳмат, минг раҳмат! **(Ота ўғиллари билан ошхона томон чиқиб кета бошлаганда эшик қўнғироғи жиринглайди).**

МУҲАЙЁ — Кимдир келди. Мен эшикни очай **(ўрнидан тура бошлайди).**

САЛИМТОЙ — Йўқ, йўқ, сингилжон, бунақаси кетмайди. Қани бир ўрнингизга ўтириб олинг-чи! Мен кўрай-чи! Эшикни бўлса ҳозир ўзим ғизиллаб бориб очаман. **(Муҳайё қайтиб ўрнига ўтиради).** Салимтой бориб эшикни очади-ю, бир даста гул кўтариб олган андижонлик амакисини кўриб уйга таклиф қилади. Амакиси эса яна тўрт кишини бошлаб киради.

ОТА — Ие, ие, келинг, укажон, келинглар меҳмонлар. Нечук шамол учирди? **(ҳаммалари сўрашишади).**

АМАКИ — Уч кундан бери Тошкентдамиз. Қовун қоқи сотгани келувдик. Шу денг, ака, бундоқ ўйлаб қарасам бугун 8 Март экан. Бир келинойиму жиянларимни табриклаб кетай, деб мана бу бозордошларимни ҳам олиб келдим-да!

ОТА — Жуда яхши-да! Қани ичкарига марҳамат! Табригингизни ўзингиз эгаларига етказа қолинг! **(Ичкаридан она ва қизлари чиқиб келишади. Сўрашишади, табриклашишади ва яна ичкарига қайтишади).** Тўрга — онанинг ўрнига амаки, қизларнинг ўринларига унинг бозордошлари ўтиришади. Қизлар тортиниб чиқиб кетади. Бироз ўтириб ҳол-аҳвол сўрашгач, косаларда шўрва кўтариб ота кириб келади. Буни кўрган она ўзини ноқулай сезади.

ОНА — Ҳой дадаси, нима қиляпсиз, уят бўлади-я, сиз меҳмонлар билан бундоқ гаплашиб ўтиринг. Ошхона ишлари бўлса, бизга тан. **(Она чиқиб кетади. Йўлакда магнитафондан қўшиқ эшитилади).**

Мард йигит меҳмонга
кўксини оч..и..б
Номардни меҳмондан
қочишин кў..ў..ринг...

Қўшиқ тобора яқинлашиб келади ва эшик қўнғироғи жиринглаб, бир қўлида магнитафон, бир қўлида гул кўтарган отанинг жияни кириб келади.

ЖИЯН — Ассалому алайкум, тоғажон! Яхшимисизлар. Ие, ие келнойижон қалайсизлар? Байрамингиз билан! Қизлар қани, қизлар? Ҳой қизлар, сизларни ҳам байрамларингиз билан!

ОНА — Раҳмат, ўзингиз яхши бориб келдингизми? Уйдагилар тинч эканми?

ЖИЯН — Ҳамма салом айтиб юборди. Шу денг, кеча ишга етиб боришим билан яна изимга — командировкага қайтаришса бўладими? Ўзиям йўл эзворди одамни. Автобус ҳам нақ саккиз соат юрса бўладими. Дарвоқе, автобусда танишган шерикларим ҳам бор эди. Бирга келган эдик. Меҳмонхонага боришмоқчи эди. Нима қиласизлар пул кетказиб дедим. Ўша меҳмонхонадаги иссиқ ваннаю душ тоғамнинг учинчи қаватдаги уч хонали уйларида ҳам бор, дедим. Тоғам жуда меҳмондўст одам, бир мазза қилиб ўтирамиз, дедим. Тўғри айтибманми-а тоға?

ТОҒА — Ҳа, албатта. Қани, жиян, меҳмонларни уйга таклиф қилинг бўлмаса! Марҳамат, марҳамат, ичкарига **(бегона эркаклар киргач, она ҳам стол яқинига йўламай қўяди. Ошхонадан жилмайди. Стол атрофида эса эркаклар гурунги авж олади. Она паловни сузиб ўғилларидан ичкарига киритади. Бошқа хонадан Сурайё чиқиб келади).**

СУРАЙЁ — Ойи, бизга ҳам паловдан сузинг.

ОНА — Ҳай, секинроқ гапир, қизим, меҳмонлар эшитса уят бўлади. Даданг ўзимизга мўлжаллаб масаллиқ солган экан. Борини меҳмонларга киритдим **(Яни эшик қўнғироғи жиринглаб уч киши кириб келади. Она улардан гул кўтарганини танийди. У аммасининг ўғли. қолганлари нотаниш).**

АММАНИНГ ЎҒЛИ — Ассалому алайкум! Қалай ўтирибсиз, кеннойи! Ҳамма яхшими?

ОНА — Шукур, шукур, тинчмиз, ўзларинг яхшимисизлар? Аммамлар тинчмилар, қишдан совуқмай чиқдиларми?

АММАНИНГ ЎҒЛИ — Раҳмат, раҳмат! Шу денг, байрам арафасида бир ойга малака оширишга жўнатишса бўладими? Келиб ётоқхонага жойлашдиму, мана бу ҳамхоналарим билан Сизларни байрам билан табриклаб бир мазза қилиб ўтириб кетайлик, деб келдик-да!

ОНА — Жуда яхши қилибсизлар-да! Қани ичкарига марҳамат, бир ўтиринглар мазза қилиб **(амманинг ўғли уч ҳамхонаси билан ичкарига кириб кетади. Чойнакни кўтариб Каримтой чиқади).**

КАРИМТОЙ (киноя билан) — Ойи, сизларни табриклагани келган меҳмонларга чой дамлаб беринг. Кейин дадам айтдилар, янги меҳмонлар учун бошқа палов пиширар экансиз.

ОНА — Қизларга айт бўлмаса, сабзи-пиёз тўғрашсин **(ичкаридан «Хотин-қизларимиз омон бўлишсин!», «Кеннойимиз, сингилларимизни яна бир байрам билан!», «Кейинги байрам ҳам худди шунақа сермазмун ўтсин!» деган овозлар эшитилади. Ошхонада эса она қизлари билан у ён-бу ён югуриб хизмат қилади. Меҳмонлар иккинчи паловни еб бўлишгач, ота чиқиб келади).**

ОТА — Ойиси, Сизларни табриклаб келган меҳмонлар энди ётиб дам олишмоқчи. Ўрин тайёрлаш керак.

ОНА — Кўрпа-тўшакнику бир амаллармиз. Аммо шунча одам бир хонага сиғмайди-ку!

ОТА — Қизлар хонасига ҳам жойлаштиравերамиз-да энди. Нима қиламиз, байрамчилик.

ОНА — Унда биз қаерда тунаймиз?

ОТА — Ҳа-я, Энди нима қиламиз? Яхшиси сен қизларингни олиб онангникига кета қол.

ОНА — Шу ярим кечада-я? Кейин биз беш киши бўлсак, уларнинг ҳам бор-йўғи икки хонали уйлари бўлса!

ОТА — Унда Сурайё билан Муҳайё катта холасиникида, Раъно билан Муқаддас кичик холасиникида ётиб қолсин. Дарвоқе, анави, гулларни олсинларда, сизларни табриклагани келдик, дейишсин.

ОНА — Хўп бўлади. Энди мен-чи, мен кимни табриклагани борай?

ОТА — Онангнида, кимни бўларди!

ОНА — Онамни кундузи табриклаб келган эдикку, ахир!

ОТА — Ҳечқиси йўқ. Она муқаддас зот бўлади, уни ҳар қанча табрикласа оз. Ҳали кундузги табрик олиб келувдик, энди тунги табрик олиб келдим, дегин. Қани, хотинжон, сен ҳам гулларни олгину, онангникига марш! **(она қўлларида гул кўтарган қизлари билан кета бошлайди. Ота эса ўғиллари билан кузатиб қолади).**

ОТА — Ҳайр бўлмаса! Эрталаб меҳмонларга нонушта тайёрлашга кечикмай етиб келинглар-а, ахир улар Сизларни деб келишган.

Мурод КАЛОНХОН.

ДЎСТИМГА

Келибсан Оламнинг қувончин олиб,
Интизор кутарди юрагим.
Соғинч совғасини ёнимга солиб,
Менга тутмоқдасан малагим.

Келдинг, хазонларим кўкарди бунда,
Сенга пешвоз чиқиб куйлар булбуллар.
Сенга нурни сочар қуёш бу кунда,
Сенга тақлид қилар сервиқор тоғлар.

Майин саболарнинг қанотларида,
Сен-ла самогача учмоқ истайман.
Ажойиб манзил бор - қалб маконида,
Унда баҳорларни қучмоқ истайман.

Мусоффо бўшлиқда ёзайлик кулоч,
Бахтлилар элида, бахтиёр юртда.
Булут пардасини итқитиб қуёш,
Нур сочиб бизларга инъом этмоқда.

Табиат нақадар гўзал, соф осмон,
Гуллар ифоридан баҳра олайлик.
Бу юртда бахтсизлар бўлмайди асло,
Юргил бахт манзилига бирга борайлик.

Қани қўлларингни қўйгил кафтимга,
Юрт гўзал, табиат ундан ҳам гўзал.
Тош ҳам эримоқда соғинч — тафтимда,
Дўстгинам, муқаддас Ватан ҳам гўзал.

Ойша ПАРДАЕВА.

ОРЗУЛАРИМ

Орзуларим бир оҳу юксакларда ўйнайди,
Ҳаёлларим бир оҳу сайёдига кўнмайди.
Сайёдларга ҳамиша шикор этмоқ хуморму
Узлатда юрган оҳу домига-да дучорму?
Сайд айлабон сайёдим сайёрани тутибсиз.
Мендек кўнгил шикаста бечорани тутибсиз.
Термултириб кўзларин кўнглига озор этманг,
Бўйнига ришта солиб бу оламни тор этманг.
Мен ҳам, эрка оҳу ҳам гўзалликнинг шайдоси,
Иккимизни банд этган муҳаббатнинг савдоси.
Дунё иши шундайин сайёрами, сайёдми,
Ошиқ кўнгил ҳамиша вайронами, ободми?
Орзуларим бир оҳу юксакларда ўйнайди,
Ҳаёлларим бир оҳу сайёдига кўнмайди.

Маҳфуза УБАЙДУЛЛАЕВА.

БИР ЛАТИФА АЙТАЙМИ...

— Сизга мутлақо соғлом эканингизни айтишдан хурсандман.
— Унда доктор, ҳузурингизга беҳудага келган эканман-да!
— Э, йўқ! Сиз менга ўн доллар тўлашингиз керак.

* * *

— Сизнинг касалингиз жудаям ноёб касаллик. У тиббиёт фанини бойитиши мумкин...
— Нималар деяпсиз, доктор! Ўзи ҳар келганимда шундоғам ўн доллардан тўлаяпман-ку!

* * *

— Қаёқдан йиғлаб келаяпсан?
— Тиш докторидан. Тишимни олди.
— Бечорагина. Нечтасини суғурди?
— Олти кронни.

* * *

— Хотинимнинг касали бизни бир ойлик маблағдан жудо қилди.
— Даромадингиз кўтармас экан, қандай қилиб хотинингизга узоқ муддат касал бўлишга рухсат бердингиз?..

* * *

Америкалик бир врач:
— АҚШдаги врачларнинг кўпчилиги пул кетидан қувиб, кераксиз операцияларни қилишади, деб газетада ёзаётганлари ёлғон, — деди. — Масалан, менинг ўзим, қачон пул зарур бўлиб қолса, ўшандагина операция қиламан.

* * *

— Нимага мендан ўн беш доллар талаб қилаяпсиз? Эшигингиз ўзингиз кўрга хассадек қилиб ёзиб қўйибсиз: тиш олиш беш доллар, деб.
— Тўппа-тўғри, лекин сиз тишингизни суғураётганимда шунақанги бақирдингизки, навбат кутиб ўтирган икки бемор қочиб кетди-да!..

* * *

— Лекин, биласизми машинамнинг арзимаган нарсасини тузатишингизга мен оғир беморни даволаганимда оладиган ҳақимдан ҳам кўп олаяпсиз.
— Гап шундаки, доктор, сиз доим эски моделларни тузатиш билан шуғулланасиз, мен эса янги нусхаларни тузатаман.

* * *

— Сизнинг дардингиз оғир эди, — деди врач. — Очиғини айтганда агар сиз бунчалик бақувват бўлмаганингизда, у дунёга аллақачон равона бўлардингиз.
— Ўйлайманки, — деди бунга жавобан бемор, — даволаганингиз учун ҳисоб-китоб қилаётганингизда буни эсдан чиқармассиз.

* * *

— Сизнинг касалингизни даволай олмайман. У суяк қуришидан келиб чиққан касаллик.
— Ундай бўлса, сизга тўланадиган пулни отамнинг номига ёзиб, жўнатинг.

* * *

— Даволанишингиз учун икки минг доллар тўлашингизга тўғри келади.
— Афсуски, доктор, бунақанги операцияни мен кўтара олмайман.

* * *

— Эрингизни даволаш учун олдиндан ўн кунга ҳақ тўлаб қўйинг. Агар у ўлиб-нетиб қолгудек бўлса, фойдаланилмаган кунлар учун қолган пулингиз қайтариб берилади.

* * *

Жарроҳ бир хонимни пластик операция қилиб, бурнини бинойидек қилиб қўйгач, у кўзини ҳам кенгайтириб қўйишни илтимос қилди.
— Операция учун тўланадиган ҳақингизни айтганимда, — деди врач уни хотиржам қилиш учун, — кўзингиз шундоғам ўз-ўзидан катталашиб кетади.

ЖАҲОН НИГОҲИДА – ЎЗБЕК КИНОСИ

Ўзбек киноусталари томонидан яратилган «Воиз» фильми Берлинда ўтказилган эллигинчи киноанжуман дастурига киритилди. Мазкур фестиваль шу йилнинг февраль ойида Германия пойтахтида ўтказилди, деб маълум қилди Республика Киночилар уйида ўтказилган матбуот анжуманида сўзга чиққан фильмнинг саҳналаштирувчи режиссёри Юсуф Розиқов.

– Асар немис киношунослари ва танқидчилари, шунингдек, кўплаб киномухлисларида ёрқин таассурот қолдирди, – давом этди режиссёр. – «Воиз» премьераси жюри аъзолари танловга қўйилган фильмларни кўрадиган «Синемакс» деб номланган янги кинотеатрда ўтказилди. Сўнгра у киноанжуманни ўтказиш учун махсус қурилган «Сонимарказ» шаҳарчасида икки марта намойиш этилди.

Премьеранинг эртасига «Берлинер» цайтунг» газетасида «Воиз» ҳақида салмоқли мақола эълон қилинди, – қайд этди Ю.Розиқов. – Унда таъкидланишича, ўзбек фильмининг Берлин анжуманида намойиш этилиши кино байрамининг улкан воқеаси сифатида баҳоланди. Фильм ва унинг ижодкорлари тўғрисида «Муви пикчерс» журналида мақола берилди. Режиссёрнинг сўзларига кўра, бошқа мамлакатлардан келган кино усталари ва томошабинлар билан учрашувлар ҳам таассуротларга бой бўлди. Улар бугунги Ўзбекистоннинг ҳаёти, миллий киномизнинг тараққиёти билан қизиқишди.

– Мен барча саволларга бажонидил жавоб бердим. Одамларнинг юз-кўзларида хайрихоҳлик, бизларни яхшироқ билишга интилиш сезилиб турарди, – деди Ю.Розиқов пировардида.

Ҳар йили бутун дунё киноюлдузлари тўпланадиган нуфузли Берлин анжуманида эришган ютуғимиз ер юзида миллий киночилигимизга катта қизиқиш мавжудлигидан дарак беради. Кейинги пайтларда «Ўзбеккино» давлат акциядорлик компаниясига Франция, АҚШ, Жанубий Корея, Португалия ва бошқа давлатлардан 2000 йилда ўтказиладиган анжуманларда қатнашиш учун ўнга яқин таклифлар тушди.

— Умрингдан барака топ, хотин!

Бурхон РИЗОҚУЛОВ олган сурат-лавҳа.

Хушёр бўлинг!

СОХТА УЙФУРУШЛАР

— Кутилмаганда қўлингга мўмай пул тушиб қолса нима қиласан?
— Ўзимга данғиллама уй қуриб оламан!
— Баракалла, лекин аввал ўша мўмай пулни топиш керак-да! Бунинг учун нима қиласан?
— Қурилган тайёр уй-жойини сотаман!
— Ие, бу гапинг худди «аввал тухум пайдо бўлганми ё жўжа?» деган саволнинг антиқа жавобига ўхшаб қолди-ку! Аввал тухум пайдо бўлган деса бу жўжанинг катта бўлаги — товуқ туғади. Жўжа аввал пайдо бўлган деса у тухумдан чиқади!..

– Бу саволнинг жавобини файласуфлар излаб топаверишсин. Лекин менинг «ўзимга данғиллама уй қуриш учун аввал тайёр уйни сотиш керак» деган фалсафам қатъий. Мен ўзимга янги уй қуриш учун аввал ўзгаларнинг тайёр уйини сотаман!

– Э, шундай демайсанми, қандай қилиб?

Бу саволга Қозоғистоннинг Чимкент шаҳридан келиб азим Тошкентда яшаётган Любовь Шестопалова билан Наталья Кузменколар ўзларининг амалий қилмишлари билан жавоб беришмоқчи бўлишди. Улар дастлаб ўликларнинг тили йўқ, даъво қилолмайди дея, марҳум Е.Воронцованинг Тошкент трактор заводи мавзесидаги 5-уйда жойлашган 26-хонадонини 374.000 сўмга М.Тоғаевага сотиб қўйишди.

Ие, яна «қандай қилиб» дейсизми? Шестопалова марҳумнинг тириклик чоғидаги сана билан унинг номидан уй-жой сотиш ҳуқуқини берувчи қалбаки «ишончнома» ёзиб, сохта муҳр бостириб олди. Кейин эса уни бемалол сотиб, пулини ҳамтовоғи билан баҳам кўрди. Қарашса ишлари «ўхшаб» қолди. Қўлларига мўмай пул тушгач босар-тусарларини билмай, қадамларини янада катта-катта ташлай бошлашди.

Икковлон ўзаро маслаҳатлашиб, Петреченконинг Пушкин кўчасида жойлашган 1-«а» уйдаги 38-хонадонини мўлжалга олишди. Бу уйнинг эгаси тирик эди. Бироқ иш «эгасининг минг пойлагани ўғрининг бир пойлагани» қабилида бўлди. Икки товламачи 04-02/5882 рақамли ордерни «ясаб» унга асосан бу уйни ҳам В.Сидельников деганга 355.000 сўмга сотиб юборишди. Узоқ муддатга сафарга кетган Петриченко эса уйининг сотилганини Тошкентга қайтгач билиб, хонадонига эгалик ҳуқуқини тиклаб олди. Аммо уни сотиб олган бечора Сидельников шунча пулга тушиб, бош чангаллаб қолаверди.

Бироқ худди шунақа қалбаки ҳужжатларга мувофиқ яна иккита уйни сотиб юборишга улгурган ҳамтовоқлар ҳам ниятларини охиригача етказолмай ўзларига данғиллама уйдан эмас, панжара ортидан жой топишди.

* * *

Тамара Крилова деган текинхўр эса ўзгалар уйини сотишнинг бошқа бир антиқа усулини ўйлаб топди. У дастлаб В.Ластовцовнинг уйида рўйхатдан ўтмаган ҳолда уй эгасининг розилиги билан яшай бошлади. Ластовцев вафот этгач эса ўзининг паспортига у билан никоҳда бўлган деган қалбаки белгини қўйдиришга эришди. Кейин эса бу 8-Сирғали мавзесида жойлашган 4-уйнинг 57-хонадонини сотажаги ҳақида эълон берди. Уйга асосан хонадонга Л.Григорьева келиб харидор бўлди. Шунда у:

– Уйимни тезда сотиб Германияга кетмоқчиман. Лекин у хусусийлаштирилмаган. Бунинг учун эса пулим озлик қиляпти. Сиз менга ҳамир учидан патир тарзида 300 АҚШ доллари бериб туринг, олди-сотди чоғида келишиб кетамиз, – деди.

Григорьева рози бўлди. Аммо уй деганда хусусийлаштирилавермагач унинг сабри тугаб бу ишни тезлаштиришни қистаб келди. Крилова эса:

– Пулим етмаяпти. Яна 50 доллар чўзинг, – деди сурбетлик билан.

Харидор ноилож бунга ҳам кўнди. Ёнидан элликталик «кўк»ини чиқариб берди. Крилова эса энди бу харидорни «унутиб», уйни сотажаги ҳақида тағин эълон берди. Бу гал харидор бўлиб Ж.Ким келди. «Уй эгаси» ўша «эски қўшиғи»ни айтиб, уни ҳам сеҳрлади... Ким 300 АҚШ долларини қандай қилиб бериб қўйганини ўзи ҳам билмай қолди. Бироқ натижа бўлмагач ҳокимликка бориб бу уйни хусусийлаштириш учун ариза берилмаганлигини билиб қолди. Бироқ кеч эди. Пулни Тамара аллақачон «тешик томоғи»дан ўтказиб юборган эди.

* * *

Ҳамшира Л.Редкина ўзгалар уйини эгаллашда Криловадан ҳам моҳир чиқиб қолди. У бир пайтлар ўзи даволаган бемор – А.Прохоров билан «апоқ-чапоқ бўлиб, ундан уйини 270000 сўмга сотиб олганлиги ҳақидаги шартномани расмийлаштирди. Аммо уйнинг пулини беришга келганда чидамади. Прохоров қистайвергач эса ўзи унга хотин бўлишликни таклиф қилди. Онасидан айрилиб ёлғиз қолган Прохоров ҳам рози бўла қолди. Улар ўрталаридаги никоҳни қонуний қилиб расмийлаштириб олгач «эри»ни Оҳангарондаги асаб ногиронлари уйига жўнаттириб юборади ва уни ўз уйидан рўйхатдан чиқартиради. Шундай қилиб, Прохоровнинг қиймати 278000 сўмлик уйини ўз кўчмас мулкига айлантириб олади.

Николай Боровкиннинг юраги Редькинаникидан ҳам катта экан. У Чилонзордаги 3-мавзе 18-уй 23-хонадонидан хотини Ольга Леонко ва қизи Н.Бровкиналарни алдов йўллари билан «бедарак йўқолган» деган сохта ҳужжат асосида рўйхатдан ўчириб, уйни 4500 АҚШ доллари ва 35000 сўмга Р.Ғофуровага сотиб юборди. Қизиғи шундаки, унинг оила аъзоларини уйидан хуфёна рўйхатдан чиқарилишида бу тошюрак товламачига Акмал Икромов тумани ИИБ I-ГОМ бошлиғи Ирина Салаева ҳамкорлик қилди. Шунинг учун у ҳам Боровкин билан бир қаторда суднинг қора курсисига ўтириб жавоб берди.

* * *

Константин Кимнинг ҳам ўзгалар уйини сотиш услуби ғаройиб. Бу қаллоб уялмай-нетмай ўз туғишган синглисининг яшаб турган уйини унинг ўзига билдирмай сотиб «соққа»га айлантирди. Константин дастлаб синглисидан Юнусободдаги 11-мавзеда жойлашган 8-уйдаги 74-хонадонининг ҳужжатлари ва паспортини алдаб олди. Кейин эса уни сотиб юбормоқчи бўлди. Аммо нотариус идорасидагилар бу олди-сотди шартномасини уй эгасининг розилигисиз расмийлаштириш мумкин эмаслигини айтишди. Шунда у Одил исмли «ишбилармон»ни топиб, мазкур олди-сотдини, уй эгасининг иштирокисиз расмийлаштириб бериш йўлини сўради. Шунда Одил:

– Менга-ку бунақа ишлар чўт эмас. Қотирвораман! Лекин эвазига «хизмат ҳақим» қанча бўлади», – деб сўради.

– 6000 сўм етадими?
– Келишдик.

Шундай қилиб, Одил Константинга Д.Нурмуҳамедовнинг номига Ира Кимнинг уйини сотиш ҳуқуқини берадиган қалбаки «ишончнома»ни тутқазди. Бундан боши осмонга етган Константин уйни Нурмуҳамедовнинг ўзига 600000 сўмга осонгина сотди-да ими-жимида астагина қуён бўлди...

* * *

Елена Стадник деган аёл ҳам учига чиққан фирибгарлардан, у алдагани бошқа одам қуриб кетгандек ўз отасини чув туширди.

– Хўш, қандай қилиб дейсизми?

Унда эшитинг: Елена отасининг Шайхонтоҳур тумани Навоий кўчасидаги 42-уй 55-хонадонини сотиб, ўз падари бузрукворидан уч олмоқчи бўлади. Лекин дастлаб бу қинғир ишнинг уддасидан чиқолмайди. Шундан кейин у кўзлаган қабиҳ ниятига етишиш учун маслакдошу ҳамкор қидиради ва топади. Унга И.Сафарова кўмаклашади. Отаси В.Стадникнинг номидан Еленага мазкур уйни сотиш ҳуқуқини берувчи сохта «ишончнома» тайёрлаб, эвазига «хизмат ҳақи»ни олади. Ноқонуний олди-сотди шартномасини эса Еленанинг ўзи бир гуруҳ ҳамтовоқлари билан бирга амалга оширади. Бу жиноий иш тафсилоти ҳақида уй харидори И.Сафронова куйиб-ёниб шундай дейди:

– Мен Амир Темур хиёбони яқинидаги «уй бозори»га чиққандим. Ниятим – битта қўлинг ўргилсин уй сотиб олиш эди. У ерда Вадим исмли маклерга дуч келдим. Вадим менга Бош универсам магазини яқинида сотиладиган уй борлигини айтди. Эртасига у билан яна кўришдим. Вадим мени Елена билан учраштирди. У менга уйнинг сотилишига оид отасининг «ишончнома»си ва аризасини кўрсатди. Бу ҳужжатлар Юнсободдаги 1-нотариал идораси томонидан тасдиқлангани учун ҳам ишондим. Сотувчи уй нархини 5800 АҚШ доллари деб белгилади. Мен унга доллар эмас, сўм пулим борлигини айтдим. У ҳисоб-китоб қилиб 957000 сўм сўради. Рози бўлдим. Уйни расмийлаштириш учун Глинка кўчасида жойлашган нотариал идорада учрашадиган бўлдик. У ерда мени Вадим, Елена, Зуля ва унинг эри кутиб турган экан. Елена билан идорага кириб олди-сотди шартномасини расмийлаштириб чиқдим. Уйнинг пулини ҳам шартномани тасдиқлаган нотариал идора ходимининг олдида санаб бердим. Шу билан иш битди. Елена пулли бўлди. Мен эса уйли!

Аммо қувончим узоққа чўзилмади. Орадан кўп ўтмай Еленанинг отаси В.Стадник келиб қизига бу уйни сотиш ҳақида ҳеч қанақа ишончномаю ариза ёзиб бермаганини айтди. Кейин эса мени туман прокуратурасига чақиришди. У ерда мазкур ишончнома ва аризанинг қалбаки эканлигини билдим.

– Хўш, ундан кейин нима бўлди?

Нима бўларди! Уйни ҳақиқий эгаси қайтариб олди. Елена эса бу қилмиши учун одил суд томонидан олти йилга озодликдан маҳрум этилди. Шунингдек, ҳукмда харидор И.Сафроновага айбдордан уй учун берган 957000 сўм пулини ундириб беришга оид қисм ҳам бор. Лекин уни жавобгар совуриб юборган бўлса даъвогар қачон олади? Жазони ўтаб қайтганидан кейинми? Худо билади.

Мурод УЛУҒОВ.

— Байрамингиз муборак бўлсин, дугонажон!

БИР ҲОВУЧ ОЛТИН

- Таъма ўлаксадир, унга фақат ўлакса табиатли кишиларгина яқинлашади.
- **Сўз қуролдир, кимки шу қурол билан жароҳатланган бўлса, уни даволаш қийин.**
- Кишининг сўзи қалбидан хабар беради.
- **Кишининг қадру қиммати одамларга қилган яхшилиги билан ўлчанади.**

БОҒЧАДАГИ ҲАЙВОНОТ БОҒИ

Пойтахтимизнинг Юнусобод туманидаги 499-болалар боғчасида кичик ҳайвонот боғи ташкил этилди. Боғча тарбиячилари билан республика ёшларининг «Биоэкосан» ўқув-услубий мажмуаси ходимларининг амалий ҳамкорлиги шундай натижа берди. Эндиликда болалар эрталабки боғча опалари қошига хархаша қилмасдан келадиган бўлишди. Кичик ҳайвонот боғида эчки, ғоз, қуён, ўрдак, тошбақа, илон каби ҳайвонлар, сайроқи қушлар, балиқлар парвариш қилинмоқда.

— Мақсадимиз шуки, фарзандларимиз гўдаклигиданоқ жонли табиат билан аҳил-иноқ бўлиб ўссинлар, қалбларида наботот ва ҳайвонот оламига меҳр-шафқат ниҳоллари илдиз отсин, — дейди боғчада «БИОЭКОСАН» директори профессор Эшбой Турдиқулов. — мазкур боғчада «Биоэкосан»нинг тажриба-синов майдончаси ишламоқда. «Бошланғич экология» дастури бўйича машғулотларни тарбиячи Муборак Абдураҳмонова олиб боради.

«Туркистон-пресс».

ЭЪЛОН

«ЧОР-СУ БУЮМ БОЗОРИ»

ОАЖ акциядорларининг умумий мажлиси ўтказилиши бўйича ЭЪЛОНГА қўшимча

2000 йил 8 февралда акциядорлар реестири тузилди ва ёпиқ деб эълон қилинди.

«Чор-су буюм бозори» ОАЖ Кузатув кенгаши.

* * *

Савдо қилишни хоҳловчи тадбиркорлар

Диққатига!

«ЧОР-СУ БУЮМ БОЗОРИ» ОАЖида савдо қилиш қулайликларига эга бўлган 850 та бўш савдо жойлари мавжуд.

Бозор маъмурияти.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 2000 йил 29 февралдан бошлаб ҳисоб ва божхона тўловлари учун 1 АҚШ долларининг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади:

1 АҚШ доллари — 144 сўм 19 тийин.

Ҳимоячи сўз сўрайди

ЭНДИ ШИКОЯТНИ КИМГА ЁЗАЙЛИК

Бугунги кунда жаҳонда идорама идора ўзи учун ҳақиқат излаб юрган одамлар йўқ эмас. Улар доимо бўлади. Чунки мавжуд қонунларнинг ҳамма жойда бир хил ишлашини таъмин қилиш ҳамма давлатларда ҳам долзарб муаммо.

Ҳақиқат излашнинг сабаби одатда жуда оддий бўлади. Бирор жойда қонун доираси бузилса ўша воқеага алоқадор шахс ҳақиқат излаб юқори поғоналарга арз қила бошлайди.

Мана шундай сабабларга кўра Тошкент шаҳар Яккасарой суди судьяси М.Абдужабборовнинг судланувчи О.Шамсиев устидан чиқарган ҳукмидан норози бўлиб айбланувчи, судланувчи ва бугунги кунда маҳбус О.Шамсиев номидан унинг ҳимоячиси сифатида турли поғоналарга аризалар ёзишга тўғри келди. Ушбу ариза ва шикоятларга баъзан ўринли жавоб ўз вақтида олинса, баъзан ёзилган ариза маъносига умуман тўғри келмайдиган ўринсиз жавобларни ойлаб кутишга мажбур бўлинди.

Мазкур жиноий иш бўйича маҳкум О.Шамсиевнинг айбини исботловчи энг асосий масала – ашёвий далил гиёҳвандлик моддаси ва унинг жиноий ишга қонуний жалб қилиниши. Шунинг учун унинг вазни, тури ва жиноий ишга қонуний жалб қилинганлиги ҳақидаги гувоҳлар шарҳи ва ҳолислар фикри ўта муҳим. О.Шамсиевнинг ишида эса айнан мана шу ҳолатлар бузилган, қонун талабларига жавоб бермайди.

Мана шу ҳолат ўз ўрнида биринчи суд босқичида одилона ҳал қилинганида келгуси арз, шикоятларга ўрин қолмас эди. Аммо суд ўз вақтида бизнинг исбот қилувчи далилларимизни инобатга олмади, талабларимизни қондирмади. Натижада поғонама-поғона юқори ташкилотларга арз, шикоятлар ёзишга мажбур бўлдик. Бу ҳақда ҳатто матбуотда, яъни 1999 йили 10 декабрь «Адолат» газетасида ҳам мақола эълон қилган эдик. Юқори ташкилотлар аризамизга, матбуотда чиққан мақолага ҳам муносабат билдиришмади.

Биз қонун доирасида Яккасарой туман суди томонидан чиқарилган ҳукм устидан шикоят қилиб, Тошкент шаҳар суди коллегиясига, у чиқарган ҳукмдан норози бўлиб ўша суднинг раиси номига аризалар ёздик. Бизнинг важлар ҳеч жойда инобатга олинмади. Энг охирги поғоналардан бири – Ўзбекистон Олий суди раиси номига шикоят ёзишга мажбур бўлдик. Бизнинг шикоятимиз 2000 йил 4 январь куни «5» рақам билан қабул қилинди.

Кутиш узоққа чўзилмади, 26 январь куни жавоб олдик ва ҳайратга тушдик. Ахир жавоб 6 январь куни ёзилиб, имзоланган эди. Мана шу жойда бир мақол ёдимизга тушди, яъни «Шошма — шошарлик – бурга тутишда керак, бошқа пайтлари панд бериши мумкин».

Жавоб хатини ўқиб кўриб ҳайратланмай иложимиз йўқ эди. Чунки бизнинг аризамиз умуман ўқилмагани аниқ. Бўлмаса у биз илгари мурожаат қилган ва аризамиз қондирилмаган Тошкент шаҳар суди раиси номига қайтарилиб, «шикоятчига жавоб беринг», деган кўргазма бўлмас эди-да!

Ушбу жавоб хати юзасидан яна бир аниқлик киритишга мажбурмиз. Биз ўз аризамизни Ўзбекистон Олий суди раиси номига йўллаган эдик. Аммо жавоб хати Ўзбекистон Олий суди номи битилган (бланк) қоғозда шу суд судьяси К.Исаров имзоси билан бизга етиб келди.

Ҳайрон бўлган жойимиз шундаки, Ўзбекистон Олий суди раиси номига ёзилган хатга жавобни ҳар қандай киши, майли масъул киши дейлик, имзолаб юбораверишни мумкинми? Ташкилот раҳбари номига ёзилган хат у раҳбарга етиб бормаса, масъул ходимлар ўз билганича жавоб ёзиб юбораверса, бу ташкилот обрўсига бир кунмас бир кун путур етмайдими?Чунки масъул ходимнинг билими, ўрни, мавқеи, лавозими шу нарсаларга ҳуқуқ берадими? Айтайлик раҳбар ички қоидалар ўрнатиб, шундай кўргазма берган ҳам бўлсин. Аммо ташкилотнинг ички қоидаси ташқи дунёга тўғри келадими? Ахир ҳеч бир киши уйидаги тартиб-қоида билан кўчага чиқмайди-ку!

Биз ҳам худди мана шу ҳолатга тушиб, Ўзбекистон Олий суди судьяси «Қ.Исаров» асли ким экан, энди шикоятни кимнинг номига ёзсак экан, деб ҳайрон бўлиб қолдик.

Маҳмуд ЙЎЛДОШЕВ.

МУНАЖЖИМЛАР ТАЪБИРИ

(6—12 мартгача)

ҚЎЙ (21.03–21.04)
Келаётган ҳафта сиз учун бироз нотинчроқ кечади. Шунга қарамасдан қувонарли воқеалар юз беради. Ҳафтанинг бошларида алданиб қолишингиз ва соғлигингиз хусусида муаммоларга дуч келишингиз мумкин. Жума куни моддий жиҳатдан рағбатлантириласиз. Ноқулай кун – пайшанба.

БУЗОҚ (22.04–20.05)
Ҳафта сиз учун хайрли келади. Душанбада маҳбуба ва маҳбубингиз кўнглини овлайсиз. Чоршанба яхши харид қилишга ўнгай. Якшанбада хушхабарлар тинглайсиз. Ноқулай кун – сешанба. Яхши кун - пайшанба.

ЭГИЗАКЛАР (21.05–21.06)
Душанбада соғлигингиз билан боғлиқ муаммоларга дуч келишингиз мумкин. Кейинги кунлар кўнгилдагидек ўтади. Ва бу ҳафта молиявий бизнес соҳасида омадингиз чопади. Яхши кун – шанба.

ҚИСҚИЧБАҚА (22.06–22.07)
Ҳафта сиз учун омадли ва хайрли келади. Душанба амалий битим тузишга қулай. Пайшанба ва шанба кунлари молиявий аҳволингиз яхшиланади. Якшанбада ёқимли харидлар қилиш имкони туғилади. Яхши кун – душанба.

АРСЛОН (23.07–23.08)
Ҳафта бошида соғлигингиз хусусида ўйлаб кўринг. Кейинги кунлар ўзингизни тетик қиласиз. Ҳафта мобайнида кўплаб хуш хабарлар эшитиб қувонасиз, пайшанбада пулингиз кўпайиб қолса ажаб эмас. Яхши кун – жума.

ПАРИЗОД (24.08–22.09)
Режалаштирилган ишларни имкони борича ҳафтанинг бошларида бажаринг. Ҳафта ўрталарида айрим муаммоларга дуч келишингиз мумкин. Дам олиш кунлари хуш кайфиятда бўласиз. Нохуш кун – жума. Яхши кун – якшанба.

ТАРОЗИ (22.09–22.10)
Келаётган ҳафтада бир неча марта лақиллатишларга дуч келасиз. Шунингдек чоршанбада можаролардан эҳтиёт бўлинг. Яхши кун – душанба.

ЧАЁН (23.10–22.11)
Ҳафтанинг душанба ва сешанба кунларида соғлигингиз хусусида ўйлаб кўринг. Чоршанбада можароларга дуч келишдан Худо асрасин. Пайшанба дам олиш учун қалай. Якшанбада эса молиявий аҳволингиз яхшиланади.

ЎҚ ОТАР (23.01–21.12)
Ҳафта мобайнида маҳбуб ва маҳбубангиз билан муносабатларингизни янада яхшилашга эришасиз. Сешанбада соғлигингиз борасида эҳтиёткор бўлинг. Пайшанбада моддий аҳволингиз ўнгланади. Дам олиш кунларида кўнгилли харидлар қиласиз.

ТОҒ ЭЧКИСИ (22.12–19.01)
Ҳафта сиз учун ўртамиёна кечади. Душанбада бироз толиқиш кузатилади. Сешанбада амалий битимлар тузиш имконияти мавжуд. Фурсатни бой берманг. Пайшанбада алданиб қолманг. ҳафта охирларида ишхонадаги ва уйдаги юмушларингизни мукаммал бажарасиз.

ҚОВҒА (20.01–18.02)
Ҳафта сиз учун яхши келади. Душанба ва пайшанбада хушхабарлар тинглайсиз. Чоршанбада пулингиз кўпайиб қолиши мумкин. Дам олиш кунлари амалий битимлар тузиш ва харидлар учун қалай.

БАЛИҚ (19.02–20.03)
Ҳафта бошида молиявий аҳволингиз ўнгланади. Кейинги кунларда соғлигингиз панд бериши мумкин. Дам олиш кунларида маҳбуб ва маҳбубангизни хурсанд қилинг. Ноқулай кун – шанба.

Адолат

Муассис: Ўзбекистон «Адолат» СДП Сиёсий Кенгаши ва «Адолат» газетаси ижодий жамоаси.

Бош муҳаррир: Тўхтамурод ТОШЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ: Турғунпўлат ДАМИНОВ, Абдували ҒУЛОММАҲМУДОВ, Улуғбек ДОНИЁРОВ, Анвар ЖЎРАБОЕВ, Акмал ҚОСИМОВ, Тўхтамурод ЖЎРАЕВ, Рустам АҲМАДАЛИЕВ, Акбархўжа РАҲИМОВ, Каримжон РИХСИЕВ, Равшан ҲАЙДАРОВ, Мурод КАЛОНХОНОВ, Дилмурод ҚИРҒИЗБОЕВ.

Мулоқот учун телефонлар:
Қабулхона — 133-41-89.
Хатлар ва шикоятлар бўлими — 136-55-64.
Эълонлар бўлими: 136-55-96.

Навбатчи — Илҳом СИДДИҚОВ.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 140. Буюртма Г— 217, ҳажми—2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2

Газета IBM компьютерида терилди.

Мақолада келтирилган факт ва рақамлар учун фақат муаллифлар жавоб берадилар. Қўлёзмалар муаллифларга қайтарилмайди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Босишга топшириш вақти—20.00. Босишга топширилди 19.30.

МАНЗИЛИМИЗ: 700047, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси-32.